

Kundrörlighet på fondmarknaden

Kundernas rörelsemönster och drivkrafter för fondhandlande

Av Karl Lundvall på uppdrag av Konkurrensverket

UPPDRAGSFORSKNINGSRAPPORT 2015:6

KONKURRENSVERKET
Swedish Competition Authority

Konkurrensverket uppdragsforskningsrapport 2015:6
Karl Lundvall, David Nordström och Cecilia
Gustafsson ISSN-nr 1652-8069
Foto: Matton Images

Förord

I Konkurrensverkets uppdrag ingår att främja forskning på konkurrens- och upphandlingsområdet.

Konkurrensverket har gett Karl Lundvall vid Copenhagen Economics i uppdrag att, inom ramen för Konkurrensverkets uppdragsforskning, kartlägga konsumentbeteende och rörelsemönster på fondmarknaden samt att identifiera de bakomliggande orsakerna till detta. Medförfattare är David Nordström och Cecilia Gustafsson.

Fondsparandet i Sverige är högt i ett internationellt perspektiv och involverar stora delar av den svenska befolkningen. Hur väl konkurrensen på fondmarknaden fungerar är därför viktigt för många privatekonomi och därmed även för samhällsekonomin.

Att bevara goda förutsättningar för kundlöslighet är extra viktigt på en koncentrerad marknad. På en väl fungerande marknad är kunderna aktiva, vilket här borde ge till uttryck att byten till andra fonder sker när det finns bättre alternativ. En låg kundlöslighet kan istället tyda på att konsumenter inte byter till konkurrerande alternativ trots att dessa har lägre pris eller bättre kvalitet. Författarna till rapporten har undersökt hur kundlösligheten ser ut på fondmarknaden och vilka grupper av konsumenter som kan karaktäriseras som mer eller mindre aktiva. Rapporten bidrar till ökad kunskap inom området och kan även tjäna som underlag för diskussion kring eventuella reformförslag.

Till projektet har knutits en referensgrupp bestående av Erik Lindholm (Finansinspektionen), Hanna Helgesson (Fondbolagens förening), Carl Magnus Berglund (Konsumentverket). Från Konkurrensverket har Johan Hedelin, Stefan Jönsson, Mårten Törnqvist, Joakim Wallenklint samt Stefan Åkerblom deltagit.

Författarna ansvarar själva för alla slutsatser och bedömningar i rapporten.

Stockholm, oktober 2015

Dan Sjöblom
Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattande slutsatser	6
Summary.....	9
1 Inledning.....	12
1.1 Syfte och avgränsning.....	12
1.2 Översiktligt om metod.....	12
1.3 Disposition	13
2 Kundrörlighet på fondmarknaden.....	14
2.1 Den svenska fondmarknaden.....	14
2.2 Kundrörlighet och konkurrens.....	15
2.2.1 Kundrörlighet är nödvändigt för en fungerande konkurrens	15
2.2.2 Kundrörlighet på fondmarknaden	16
3 Resultat 1: Kundrörligheten på fondmarknaden	20
3.1 Indikatorer för rörlighet	20
3.2 Innehav och kunskap.....	23
3.2.1 Vilka innehav och kunskaper har konsumenterna?	23
3.2.2 Finns det samband mellan konsumentens innehav och kunskap och deras rörlighet?.....	24
3.3 Val av aktör	26
3.3.1 Vilka aktörer väljer konsumenterna?	26
3.3.2 Finns det samband mellan konsumentens val av aktör och rörlighet?	29
3.4 Sammanfattning av resultaten av undersökning 1.....	31
4 Resultat 2: Hur väljer konsumenter mellan fonder?	33
4.1 Indikatorer för rörlighet	34
4.2 Finns det samband mellan olika konsumentgruppers val?	36
4.3 Sammanfattning av resultaten av undersökning 2.....	38
5 Diskussion	40
Referenser.....	42
Bilaga A.....	44
Målgrupp och utförande	44
Undersökning 1: Deskriptiv undersökning om konsumenternas rörelsemönster	45
Undersökning 2: Conjoint analys – Hur konsumenterna väljer mellan fonder	47

Bilaga B	59
Konsumentundersökning 1.....	59
Bilaga C	105
Konsumentundersökning 2.....	105

Sammanfattande slutsatser

Enligt Konkurrensverket är kundrärlighet en förutsättning för en fungerande konkurrens (KKV, 2013, Konsumentverket, 2009). Emellertid har tidigare studier, däribland Konkurrensverket (2013), funnit omständigheter på fondmarknaden som talar för en låg kundrärlighet.

Syftet med denna uppdragsforskningsrapport är att kartlägga konsumentbeteende och rörelsemönster (vi använder framöver begreppet *kundrärlighet*) på fondmarknaden, samt att identifiera de bakomliggande orsakerna till varför kundrärligheten skiljer sig mellan olika konsumenter.

Vi genomför två konsumentundersökningar med hjälp av TNS Sifos webbpanel. Undersökningarna riktar sig till personer mellan 18-76 år med privat fondsparande.¹

Den första undersökningen kartlägger hur kundrärligheten ser ut och hur den eventuellt skiljer sig mellan olika konsumentgrupper. Kundrärlighet mäts här genom ett antal indikatorer: om man gjort fondbyte, hur priskänslig man är, samt hur ofta man bevakar/jämför sina fonder. Den andra undersökningen kartlägger hur konsumenter väljer bland fonder. Kundrärligheten mäts genom att undersöka konsumenternas betalningsvilja för olika fonder och deras priskänslighet. I båda undersökningarna studerar vi ett antal bakomliggande faktorer som kan tänkas påverka kundrärligheten.

De övergripande slutsatserna från de båda undersökningarna sammanfattas i Tabell 1.1.²

¹ Privat fondsparande innefattar ägande i fonder genom direktspargande i fonder, investeringssparkonto och/eller kapitalförsäkring. Det innefattar inte fondsparande i individuellt pensionssparande (IPS) eller privat pensionssparande som är avdragsgill.

² I tabellen visas endast de sammanfattande slutsatserna. För en mer detaljerad redovisning av våra resultat, se kapitel 3 och kapitel 4.

Tabell 1.1 Kundrörlighet och bakomliggande faktorer

		Bakomliggande faktorer		
		Har fondkonto hos storbank	Känner till avgift/avkastning för sina fonder	Fler kompletterande sparformer utöver fonder och sparkonto
Kundrörlighet	Byter fonder ^a	Mer sällan	Oftare	Oftare
	Bevakar/jämför fonder ^a	Mer sällan	Oftare	Oftare
	Är beredd att betala mer för fonder förvaltade av storbank ^b	Ja, i stor utsträckning	Nej	Nej
	Priskänslighet ^b	Är mindre priskänslig	Är mer priskänslig	Är mindre priskänslig
Slutsats om kundrörlighet		Mindre rörliga	Mer rörliga	Mer rörliga

Not: ^aResultat baseras på undersökning 1. ^bResultat baseras på undersökning 2.

Källa: Copenhagen Economics

Av tabellen framgår att konsumenter som har fondkonto³ hos en storbank⁴ enligt alla dessa indikatorer anses mindre rörliga än andra konsumenter. Därtill föredrar denna konsumentgrupp att samla sitt sparande och andra finansiella tjänster hos en och samma aktör. Detta verkar inte drivas av eventuella kostnadsfördelar av att göra så, utan snarare av att konsumenten uppfattar det som bekvämt att samla sitt sparande hos en aktör. Denna grupp utgör majoriteten av fondspararna i båda undersökningarna, vilket tyder på att deras rörlighet har en betydande effekt på kundrörligheten på fondmarknaden i stort.

Att konsumenter som har fondkonto hos en storbank är mindre rörliga kan leda till att nyetablerade fondbolag har svårt att vinna över dessa kunder eftersom de byter fonder i mindre utsträckning och är beredda att betala mer för en fond som förvaltas av en storbank. Dessa storbankskunder representerar en betydande andel av kundkollektivet på fondmarknaden, vilket kan försvåra för nyetablerade fonder att få tillräckligt kundunderlag för att kunna utgöra ett effektivt konkurrenstryck på marknaden.

Konsumenter som känner till sina fonders avgifter och avkastning är mer rörliga än andra konsumenter. Denna grupp är villiga att byta fonder, bevakar/jämför oftare sina fondinnehav och accepterar inte allt för höga fondavgifter. Det faktum att man inte är villig att betala mer för fonder som förvaltas av storbanker visar att man kan tänka sig gå till fonder som förvaltas av andra aktörer. Liknande observationer kan göras för de konsumenter som har fler kompletterande sparformer⁵ utöver fonder och sparkonto, även om de är mindre priskänsliga än de som endast sparar i fonder och sparkonto.

³ För att handla fonder behöver man ett fondkonto.

⁴ SEB, Handelsbanken, Nordea och SEB.

⁵ Till denna grupp räknas de konsumenter som sparar i aktier, obligationer, strukturerade produkter, eller andra sparformer utöver fonder och sparkonto.

Att konsumenter känner till sina fonders avgift/avkastning samt har flera kompletterande sparformer kan tas till intäkt för att de är mer intresserade och har en större kunskap om sina innehav och de finansiella marknaderna.

Sammantaget indikerar resultaten ovan att det finns skillnader i kundrörlighet mellan olika konsumentgrupper. Vissa konsumenter, företrädesvis de som har fondkonto hos en storbank, är mer passivt inställda till sitt sparande och föredrar få sparformer och att kunna samla sina finansiella produkter och tjänster hos en enda aktör. Andra har en mer aktiv inställning och sprider ut sitt sparande i flera sparformer och hos flera aktörer.

Utöver de resultat som redovisas ovan erhålls ett antal resultat som pekar på andra bakomliggande faktorer som ökar kundrörligheten: Konsumenter som har ISK som sparform har i större utsträckning gjort fondbyte än de som har direktsparande. Detta beror sannolikt på att byteskostnaderna är lägre för ISK än direktsparande, till följd av skatteregler.⁶ ISK har haft en betydande tillväxt sedan det introducerades. Emellertid har Konkurrensverket tidigare lyft fram att övergången till ISK försvåras av att konsumenter inte kan flytta över befintligt sparande utan att först behöva sälja tillgångarna.

Konsumenter som har sparvolymen som överstiger 100 000 kr har i större utsträckning gjort fondbyte, och bevakar/jämför sina innehav oftare, än de med mindre sparvolymen.

⁶ ISK har ingen reavinst-skatt men det har direktsparande.

Summary

According to the Swedish Competition Authority, customer mobility is a precondition for competition (KKV, 2013, Konsumentverket, 2009). However, previous studies, including the Swedish Competition Authority (2013), have found circumstances pointing towards low customer mobility on the Swedish fund market.

The purpose of this commissioned research report is to map consumer behaviour and consumer mobility patterns on the Swedish fund market (hereafter *customer mobility*), and to identify the underlying drivers of customer mobility.

We perform two consumer surveys using TNS Sifo's web panel. The surveys target individuals who are 18-76 years old and have a private fund saving.

The first survey maps consumer mobility and differences between a number of underlying drivers of customer mobility. Three indicators measure customer mobility. First; whether or not one has changed funds, second; the price sensitivity and third; how often one monitors or compares one's funds. The second survey maps consumer choice behaviour. Here, mobility is measured by analyzing consumers' willingness to pay for funds and their price sensitivity. Both surveys include a number of underlying factors, which could potentially affect mobility.

Tabell 1.2 Consumer mobility and underlying mechanisms

		Underlying factors		
		Have a fund account at a large bank ^c	Aware of fee/ returns for own funds	Other complementing forms of saving in addition to fund and savings account
Consumer mobility	Change funds ^a	Less often	More often	More often
	Monitor/compare funds ^a	Less often	More often	More often
	Willingness to pay is higher for funds managed by large banks ^b	Yes, to a high extent	No	No
	Price sensitivity ^b	Less sensitive to price	More sensitive to price	Less sensitive to price
Conclusion on consumer mobility		Less mobile	More mobile	More mobile

Note: ^aThe results are based on the first consumer survey. ^bThe results are based on the second consumer survey.

^cHandelsbanken, Nordea, SEB and Swedbank

Source: Copenhagen Economics

The overall conclusions from the two consumer surveys are summarized in Table 1.2. The summary shows that consumers with a fund account⁷ at a large bank⁸, according to all indicators, can be expected to be less mobile than other consumers. Moreover, this group prefers to concentrate their savings and other financial services with one and the same operator. This result does not seem to be driven by possible financial incentives to do so, but rather by the consumers regarding this as a practical solution. Individuals who keep their fund account at a large bank constitute the majority of the respondents in the two surveys. Hence, they are an important factor behind the overall mobility on the Swedish fund market.

Consumers who have their fund account at a large bank are less willing to change funds and prepared to pay more for a fund managed by a large bank. Consequently, newly established fund companies might face difficulties trying to win over these consumers. This may also cause difficulties for newly established funds to attain a sufficiently large customer base and thereby exercise an effective competitive pressure on the market.

Consumers who are aware of their funds' fees and past returns are more mobile than other consumers. This group change funds more often, monitor/compare their funds more often and do not accept too high fees. That this group is *not* willing to pay more for a fund managed by a big bank, implies they are prepared to buy funds managed by other operators. Similar observations can be made for the consumers who have other, complementing, forms of saving⁹ in addition to a fund and savings account. In contrast, they are less sensitive to price than respondents who only keep fund and savings accounts.

Consumers being aware of their funds' fees and/or past returns and having other forms of savings could imply that they are more interested in, and more informed about, their own financial holdings and financial markets in general.

In sum, the results indicate consumer mobility varies over different groups of consumers. Some consumers, notably those with their fund account at a large bank, have a more passive approach to their financial savings. They prefer a low number of savings forms, and prefer to concentrate their financial services and products to one bank. Others have a more active approach to their financial savings and save in a variety of forms using different banks and institutions.

In addition to the results presented above, there are a number of results that indicate there are other underlying factors which influence customer mobility. Consumers who use an investment savings account (ISK) have more often made a fund change than those who use a direct savings account. This is likely to be a

⁷ To buy/sell funds, it is necessary to have a fund account.

⁸ Handelsbanken, Nordea, SEB or Swedbank.

⁹ This includes savings in stocks, bonds, structured products, and other savings form than funds or a savings account.

result of the tax rules for the ISK, which leads to lower switching costs. This type of account has seen a substantial increase in its customer base, since its introduction in 2012. The Swedish Competition Authority have nevertheless noted that the shift to ISK is hindered by the fact that customers must sell their investments, before it can be transferred to ISK.

Consumers saving more than 100 000 SEK have more often changed fund and monitor and compare their funds more often than consumers with smaller savings.

1 Inledning

Fondsparandet är i högt i Sverige, både mätt i andel av befolkningen som sparar i fonder och relativt andra länder. Hur väl konkurrensen på fondmarknaden fungerar har således betydande samhällsekonomiska konsekvenser.

Konkurrensverket har i en tidigare undersökning konstaterat att det finns omständigheter som pekar på att kundrörligheten på fondmarknaden är låg (KKV, 2013). Möjliga förklaringar till kundernas beteende som har lyfts fram är att produkterna ofta möts av ett bristande intresse och kunskap hos konsumenterna. Vidare försvåras prisjämförelser av mängdrabatter och svårigheter för konsumenter att förstå, jämföra och överblicka utbudet på marknaden.¹⁰

Någon aktuell och djupare kartläggning och förståelse för hur kundrörligheten ser ut på fondmarknaden och vilka drivkrafter som påverkar kundrörligheten saknas emellertid.

I denna rapport kartlägger vi konsumentbeteende och rörelsemönster på fondmarknaden, samt identifierar de bakomliggande orsakerna till detta. Utgångspunkten är två konsumentundersökningar som genomfördes under sommaren 2015.

1.1 Syfte och avgränsning

Syftet med studien är att kartlägga konsumentbeteende och rörelsemönster på fondmarknaden, samt att identifiera de bakomliggande orsakerna till detta.

Studien avgränsas till fondsparande i privat sparande, härunder investerings-sparkonto, kapitalförsäkring och direktsparande. Därutöver avgränsas studien till att använda konsumentundersökningar för att besvara syftet.

1.2 Översiktligt om metod

Studien bygger på två konsumentundersökningar som genomförts med hjälp av TNS Sifos webbpanel. Den första konsumentundersökningen är en deskriptiv undersökning, där intervjupersonerna svarar på flervalfrågor om deras fondinnehav och rörelsemönster. Undersökningen används för att ta fram indikatorer för rörlighet samt undersöka vilka faktorer som påverkar rörligheten.

Det finns både för- och nackdelar med att använda denna typ av konsumentundersökning. En av de främsta fördelarna är att det är möjligt att följa en

¹⁰ Se Konkurrens- och Forbrugerstyrelsen, nov 2012 och Konkurrensverket, 2013:4

individuell persons svar genom olika frågor och därmed testa olika samband. En nackdel är att det inte går att kontrollera om personen svarar sanningsenligt och förstår alla frågor.

Den andra konsumentundersökningen är en experimentell undersökning, där intervjupersonerna ombeds välja mellan ett antal olika fonder, en så kallad *conjoint* analys. Tanken är att de produkter som intervjupersonen ska välja mellan kan beskrivas av ett antal olika attribut, så som pris, kvalitet osv. Utifrån undersökningen är det möjligt att se vilka avväganden intervjupersonerna gör mellan dem. Resultaten möjliggör en analys av hur konsumenter väljer mellan fonder och hur detta kan påverka konkurrensen.

Fördelen med en *conjoint* analys är att det simulerar en köpsituation, där kunden måste göra avvägningar mellan olika attribut som exempelvis pris och kvalitet. Till skillnad från andra ansatser som använder rena värderingsfrågor, så kan man med denna metod undvika strategiska svar från respondenten.¹¹

1.3 Disposition

I kapitel 2 ges en övergripande beskrivning av den svenska fondmarknaden och diskuterar vad tidigare utredningar och forskning har funnit gällande kundrörligheten på fondmarknaden. I kapitel 3 redovisas resultaten från undersökning 1. I kapitel 4 redovisas resultaten från undersökning 2. I kapitel 5 sammanfattas resultaten.

¹¹ Exempelvis skulle en respondent som direkt frågas hur viktig fondavgiften är för ett köpbeslut, ange att det är mycket viktigt i hopp om att detta ska leda till att fondförvaltare reducerar fondavgiften. Se ex Bateman et al., *Economic Valuation with Stated Preference Techniques – A manual*, Departement of Transport UK, Edward Elgar, 2002, s. 272

2 Kundrörlighet på fondmarknaden

I detta kapitel beskrivs den svenska fondmarknaden kort. Därefter redovisas hur kundrörlighet påverkar konkurrensen och tidigare studier om kundrörligheten på fondmarknaden.

2.1 Den svenska fondmarknaden

Genom det svenska premiepensionssystemet som infördes 2000 är i princip alla svenskar fondsparare¹². Enligt Fondbolagens förening (2014) hade 2014 ca 65 procent av både män och kvinnor privat fondsparande¹³. Räknas tjänstepension in uppgår andelen till 76 procent, vilket är den högsta siffran i världen. Svenskarnas nettosparande uppgick 2014 till 166 miljarder kr och den totala fondförmögenheten var i slutet av året 3 000 miljarder kr.

Det finns olika typer av sparformer för fondsparande, vilka kännetecknas av olika skatte- och avgiftsregler, jmf Tabell 2.1. *Direkt sparande* i fonddepå har funnits en tid medan *kapitalförsäkringar* infördes 1990 och *investeringssparkonto* (ISK) 2012 (KKV, 2013). Vid sparande i ISK eller kapitalförsäkring schablonbeskattas innehavet, till skillnad från direktsparande som endast har en mindre schablonskatt men där vinsten inkomstbeskattas vid försäljning.

Tabell 2.1 Olika typer av sparformer

	Direktsparande	Investeringssparkonto	Kapitalförsäkring
Schablonskatt	0,12%	0,27%*	0,27%*
Reavinstskatt	30%	Nej	Nej
Kontoavgift	Ibland	Nej	Ibland

* För 2015, baserat på statslåneräntan i november 2014 på 0,9 %.

Källa: Baserad på en sammanställning i Fonder, Finansinspektionen (2015).

ISK finns endast hos kreditinstitut och värdepappersbolag, exempelvis banker (KKV, 2013). Kapitalförsäkringar finns hos försäkringsbolag och fungerar som en livförsäkring där kunden själv specificerar vem som ska ärva (Konsumenterna.se, 2015). Ofta tillkommer avgifter och inlåsningsregler för sparande i kapitalförsäkring, som krav på att binda sparandet i ett antal år, medan ISK är fritt från detta (Broomé, 2014). ISK och kapitalförsäkring innebär även att det går att sälja och köpa fonder utan att deklarerat.

¹² Alla svenskar som studerat eller arbetat omfattas av den offentliga pensionen.

¹³ Inklusivt privat pensionssparande.

Fonder kan delas in i fyra huvudgrupper: aktiefonder, räntefonder, blandfonder och hedgefonder (Finansinspektionen, 2015).¹⁴ Över hälften av sparandet görs i aktiefonder, ca en fjärdedel i blandfonder och knappt en femtedel i räntefonder. En underkategori till aktiefonder är indexfonder som placerar andelar i aktier motsvarande deras andelar i ett givet index, och får därmed samma avkastning som detta, minus eventuella avgifter. Räntefonder placerar i räntebärande värdepapper. Dessa placeringar är säkrare än aktier, men ger generellt en lägre utdelning. Fonder som blandar aktier och räntebärande papper kallas blandfonder. Hedgefonder kan placera i en mängd olika finansiella instrument.

Alla fonder förvaltas av ett fondbolag. För att få investerare att placera sina pengar i sina fonder behöver fondbolaget nå ut till de potentiella kunderna. Detta kan ske genom olika distributionskanaler. Det finns fyra huvudsakliga distributörer: banker, försäkringsbolag, rådgivare och handelsplattformar (EFAMA, 2011). De mindre fondbolagen är således beroende av en större distributör för att nå ut, vilket kan ge distributören en viss makt.

Den svenska fondmarknaden kännetecknas enligt Konkurrensverket av en medelhög konkurrens bland fondbolagen (KKV, 2013). Enligt beräkningar av koncentrationsindexet Hirschman-Herfindahl-Index (HHI), utförda av Konkurrensverket, ökade dessutom koncentrationen från 2011 till 2012. De fyra största fondbolagen är Swedbank Robur, SEB, Nordea och Handelsbanken.

2.2 Kundlöslighet och konkurrens

I detta delkapitel diskuteras kundlöslighet och dess nödvändighet för en fungerande konkurrens, samt hur kundlösligheten på fondmarknaden ser ut.

2.2.1 Kundlöslighet är nödvändigt för en fungerande konkurrens

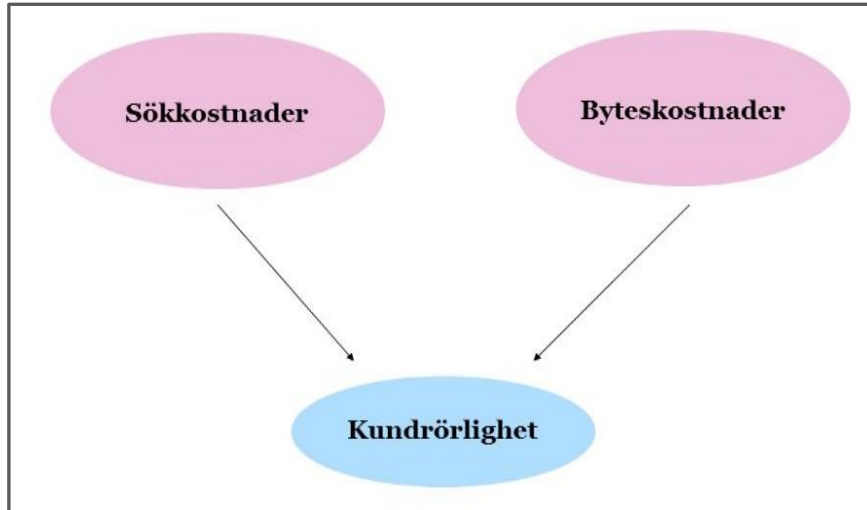
En väl fungerande konkurrens kan pressa ned priser och förbättra kvaliteten på varor och tjänster, vilket gynnar konsumenten. En förutsättning för en fungerande konkurrens är kundlöslighet (KKV, 2013, Konsumentverket, 2009). En ökad kundlöslighet kan stärka konsumenternas köpmakt, underlätta marknadsinträde, styra företagen till en effektivare produktion av efterfrågade produkter och minska företagens marknadsmakt.

Det finns ingen entydig definition av kundlöslighet. Emellertid har Konsumentverket tidigare beskrivit kundlöslighet som "*aktiva, rörliga, och välinformerade konsumenter...*" (Konsumentverket, 2009).

¹⁴ Därtill finns också fond-i-fond, vilket är en fond som enbart investerar i andra fonder.

Kundrörlighet påverkas av ett antal olika faktorer. Dessa faktorer kan brett sorteras in under kategorierna *sökkostnader* och *byteskostnader*, se Bild 2.1.

Bild 2.1 Faktorer som påverkar kundrörlighet

Sökkostnader avser hur enkelt det är för kunden att tillskansa sig information om produkternas pris och kvalitet och därmed kunna jämföra olika alternativ på marknaden. Sökkostnader kan å ena sidan bero på konsumenten, exempelvis om denne är ointresserad av produkten och därför inte investerar tillräcklig tid för att kunna göra ett rationellt val (KFST, 2012). De kan å andra sidan bero på marknadsstrukturen eller medvetna strategier från företag. När det exempelvis finns ett stort utbud av produkter kan det vara svårt för konsumenten att få en överblick över urvalet (Konsumentverket, 2009).

Byteskostnader avser de kostnader som en kund måste acceptera för att byta från en produkt till en annan. Ett exempel på byteskostnad är bindningstider där kunden måste ersätta leverantören om den vill byta till en annan leverantör innan bindningstiden är över (Konsumentverket, 2009).

2.2.2 Kundrörlighet på fondmarknaden

Tidigare studier har funnit att fondmarknaden präglas av en låg kundrörlighet, vilka kan hänföras till olika sök- och byteskostnader. Därutöver har fondmarknaden likheter med andra marknader där kundrörligheten är låg, exempelvis försäkringsmarknaden och bankmarknaden.

Sökkostnader

Faktorer som kan sägas utgöra sökkostnader och som uppmärksammas på fondmarknaden och närliggande marknader är bristande transparens, komplexitet och en bristande kunskap och intresse hos konsumenterna för fondprodukter.

Enligt Konkurrensverket är fondbolagens *transparens* bristfällig (KKV, 2013). Flera relevanta kostnader i säljleden är dolda för konsumenterna vilket förhindrar dem att göra rationella val. På försäkringsmarknaden i Danmark har man noterat att försäkringsbolagen själva agerar för att minska transparens (KFST, 2012).¹⁵

Fonder är en *komplex produkt* vilket försvårar för konsumenterna att göra rationella val. Wilcox (2003) finner att konsumenterna ofta lägger stor vikt vid tidigare avkastning, trots att detta enligt forskningen är en dålig indikator för framtida avkastning.¹⁶ Samma studie finner också att konsumenterna inte gör optimala avvägningar mellan fonders olika avgifter.

Vid årsskiftet 2014 kunde en svensk privatsparare enligt AMF (2015) välja mellan 3 046 olika fonder, en fördubbling över det senaste decenniet. En konsument som bestämt sig för att enbart investera i aktiefonder behöver fortfarande göra ett val mellan ca 800 olika fonder. Det stora antalet fonder som finns att tillgå bidrar sannolikt till komplexiteten och påverkar konsumenternas möjlighet att göra rationella val.

Många konsumenterna har *bristande kunskap och ointresse* av sitt fondsparande. I en undersökning av Fondbolagens förening (2014) är det endast en fjärdedel av respondenterna som vet att förvaltningsavgiften är avdragen från fondens redovisade värde. Enligt Konkurrensverket (2013) har fondkunderna ofta bristande intresse och kunskap, vilket gör dem passiva och förhindrar rationella val. Liknande problem har identifierats på den danska försäkringsmarknaden (KFST, 2012) där man konstaterar att konsumenterna ofta föredrar att lägga sin tid på annat än försäkringar.

Två omständigheter som sannolikt påverkar hur intresserade och kunniga konsumenterna är och hur komplext man anser att fonder är, är huruvida man använder rådgivare och om man har flera kompletterande sparformer. Konsumenterna använder ofta *rådgivare* i samband med fondköp (Fondbolagens förening 2014). Att man använder rådgivare kan vara ett tecken på att konsumenten själv har dålig kunskap om fondutbudet, dvs har en hög sökkostnad för att orientera sig om olika fonders pris och avkastning. En del konsumenterna har *kompletterande sparformer*, som aktier, obligationer och strukturerade produkter. Vi förväntar oss att dessa konsumenterna har ett större intresse och kunskap om fonder och framförallt inte uppfattar dem som så pass komplexa som andra konsumenterna som har få kompletterande sparformer.

¹⁵ Att höja sökkostnader genom att minska transparensen kan vara en lönsam strategi för ett företag (Carlin och Manso, 2009).

¹⁶ En förklaring till detta är att kunder vid komplexa beslut lägger mer vikt på information som är kognitivt lättillgängliga (Wilcox, 2003; Fondbolagens förening, 2014).

Byteskostnader

Faktorer som kan sägas utgöra byteskostnader och som uppmärksammas på fondmarknaden eller närliggande marknader är bristande möjligheter att flytta sparkapital mellan sparformer samt användandet av olika bonus- eller rabattprogram, t.ex genom olika kombinationsrabatter.

Konsumenter har begränsade möjligheter att flytta sitt fondkapital mellan olika *sparformer*. ISK ger inte konsumenter möjlighet att flytta kapital från andra sparandeformer, exempelvis direktsparende, utan att sälja innehavet först. Detta har enligt Konkurrensverket (2013) bidragit till att konsumenternas flytt av befintliga fondinvesteringar mellan aktörer är trög. Samtidigt kan man förvänta sig att olika skatteregler påverkar hur rörliga konsumenter med olika sparformer är. Ett sådant exempel är skillnader i vinstbeskattning, vilket kan göra att en konsument som har ISK är mer rörlig än en som har direktsparende.¹⁷

Enligt Konkurrensverket (2013) kan det ligga i fondbolagens intresse att erbjuda konsumenter olika *rabatter och bonusprogram*. Sådan prissättning kan bidra till ökade byteskostnader om kunderna förlorar sina rabatter och bonusar om de byter fondfondbolag. Liknande problem har uppmärksammas på närliggande marknader.¹⁸

Utöver att öka byteskostnaderna kan en utbredd användning av rabatter också minska pristransparensen, då det gör prisjämförelser mellan olika leverantörer svårare. Rabatter kan alltså också öka sökkostnaderna, då det kan bli svårare för konsumenten att veta vad man faktiskt betalar.¹⁹

Därtill kan konsumentens *sparvolym* påverka byteskostnader förknippade med ett fondbyte. Fonders avkastning och avgifter uttrycks vanligtvis i procent av det marknadsvärde spararens fondandelar har. En konsument som har mer pengar sparade kan därför ha större finansiella incitamenten till att bevaka sitt sparande än en som har mindre pengar sparade. Anledningen är att en procentenhets nedgång i avkastning eller ökning av fondavgift innebär en större finansiell förlust desto större sparvolymen är. Man kan alltså säga att de indirekta kostnaderna

¹⁷ En konsument som äger en viss fond genom direktsparende och har gjort en kapitalvinst måste vid ett fondbyte betala vinstskatt om 30 procent, men om konsumenten ägt fonden genom ISK så hade konsumenten inte behövt betala något vinstskatt. Det borde påverka konsumentens villighet att byta fond. Det är möjligt att det finns andra effekter utöver vinstskatten och innehavet i den enskilda fonden som kan påverka beslutet.

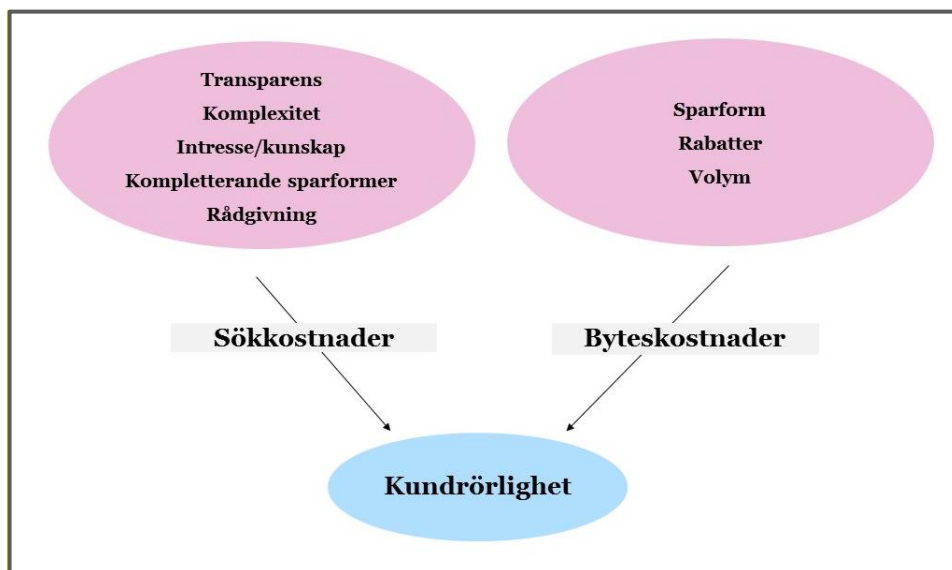
¹⁸ På bankmarknaden bidrar rabattsystem till en minskad kundrörlighet (KKV, 2013). På den danska försäkringsmarknaden upplever ofta konsumenter att man får ett antal fördelar hos sitt nuvarande försäkringsbolag som man riskerar förlora om man byter, vilket skapar en inläsningseffekt och bidrar till låg mobilitet (KFST, 2012).

¹⁹ Både på marknaden för bank- och finanstjänster, och på försäkringsmarknaden, försvåras prisjämförelser mellan olika aktörer på grund av olika mängdrabatter (Konsumentverket, 2009a; Konsumentverket 2009b). Exempelvis beskriver Konsumentverket (2009b) hur helkunder i en bank ibland får gratis bolåneskydd – något som vanligtvis är dyrt och kräver en nyansökan om lånet förflyttas. Bolåneskydd är en försäkring för den som har bolån. Försäkringen kan dels täcka lånekostnader om man blir sjukskriven eller arbetslös, samt lösa hela eller delar av lånet om man avlider (<http://seb.se/privat/lana/bolan-och-rantor/bolaneskydd>).

förknippade med att *inte* byta fond vid en nedgång i avkastning eller ökning av fondavgiften ökar med sparvolymen.²⁰ Konsumentens sparvolym borde således kunna påverka rörligheten.

De faktorer som kan tänkas påverka kundrörligheten på fondmarknaden summeras i Bild 2.2. Dessa faktorer utgör utgångspunkten för att testa vilka bakomliggande faktorer som kan påverka kundrörligheten.

Bild 2.2 Faktorer som påverkar kundrörligheten på fondmarknaden

Utifrån de faktorer som nämns ovan är det möjligt att sammanställa ett antal testbara hypoteser om de bakomliggande orsakerna till skillnader mellan konsumenters rörlighet.

Hypoteserna testas genom två kundundersökningar. Undersökningarna och resultaten därifrån presenteras i de följande kapitlen.

²⁰ Enligt ekonomisk teori är nyttan av pengar avtagande (Layard et al, 2008). Det innebär att 10 000 kr i fondsparande kan ge mer nytta för en låginkomst- än en höginkomsttagare. Konsekvensen är att två kunder som har samma storlek på sitt sparande i kr kan ha olika incitament att bevaka utvecklingen av sina fonder intensivt, beroende på deras inkomstnivåer. Enligt ekonomisk teori så skulle höginkomsttagaren ha mindre incitament att göra detta än låginkomsttagaren, eftersom en given nedgång eller uppgång i fondens värde skulle ha mindre påverkan på höginkomsttagarens nytta.

3 Resultat 1: Kundrörligheten på fondmarknaden

I detta kapitel kartläggs hur konsumenternas rörlighet ser ut och vilka bakomliggande faktorer som påverkar rörligheten. Kapitlet baseras på den första undersökningen som genomfördes av TNS Sifo. Undersökningen genomfördes under perioden 25 juni – 2 juli 2015 och består av 537 intervjuer (vi kallar dessa *konsumenter, framgent*).²¹

De indikatorer för rörlighet som används är om konsumenten gjort ett fondbyte, hur priskänslig konsumenten är, samt hur ofta konsumenten bevakar/jämför sina fonder.²² Indikatorn fondbyte fångar framförallt rörlighet mellan fonder, snarare än rörlighet mellan olika fondförvaltare.²³ Indikatorn priskänslighet fångar hur konsumenter reagerar på en förändring i fondavgiften. Indikatorn bevakar/jämför fångar hur ofta konsumenter går in och studerar utvecklingen på sina egna fonder och jämför den mot andra fonder.

De bakomliggande faktorer som testas är konsumenternas innehav och kunskap, samt val av aktör/aktörer. Konsumenternas innehav och kunskap innefattar vilken sparform, sparvolym och kompletterande sparformer som konsumenten har, samt hur väl man känner till avgift och avkastning på sina fonder.

Konsumenternas val av aktör innefattar var konsumenten har sitt fondkonto, dvs var man handlar med fonder, vilka fonder man äger andelar i (fondförvaltare), hos vilken aktör man har eventuella kompletterande sparformer, samt om man använder rådgivare. Det är framförallt intressant att undersöka hur konsumenter som har ett fondkonto (kontoförvaltare) hos en storbank²⁴ eventuellt skiljer sig i rörlighet från övriga konsumenter. Storbanker kan agera både som fond- och kontoförvaltare, erbjuda ISK, och erbjuda konsumenten andra kompletterande sparformer eller finansiella tjänster som exempelvis bolån.

3.1 Indikatorer för rörlighet

Nedan redovisas de tre indikatorerna för kundrörlighet, fondbyte, priskänslighet och bevaka/jämföra.

²¹ Totalt samlades 934 intervjuer in, men 397 av dessa hade inte ett privat fondsparande. Undersökningen består av 33 frågor. Antalet frågor som ställs till varje svarande varierar dock beroende på vad denne svarar. Om intervjupersonen exempelvis inte har direktsparande så ställs inga följdfrågor om direktsparande. Undersökningen finns i sin helhet i bilaga B.

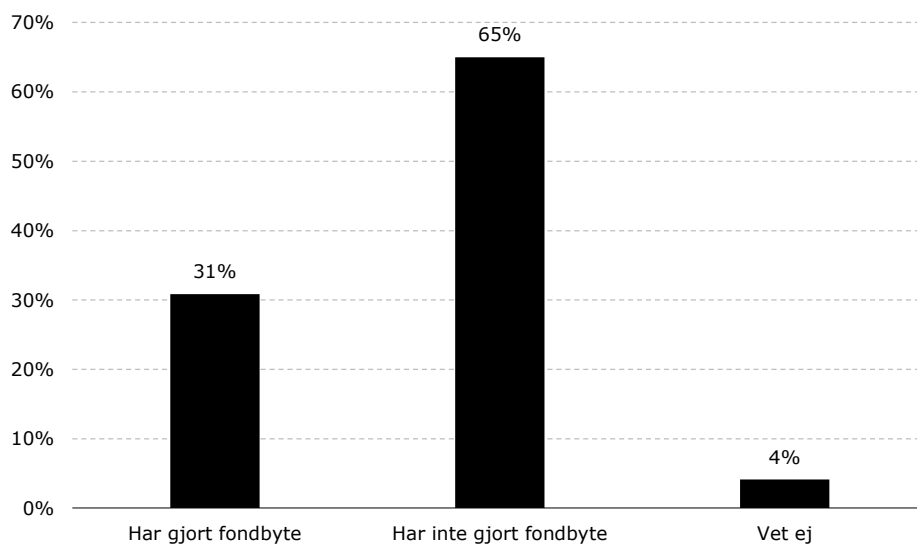
²² Se bilaga A.

²³ Ungefär hälften av de som gjort fondbyte gör det inom en och samma fondförvaltare.

²⁴ SEB, Handelsbanken, Nordea och Swedbank.

En tredjedel av konsumenterna har gjort ett *fondbyte* under det senaste året, jmf Figur 3.1. Fondbyte innefattar att man antingen har sålt av delar av eller hela sitt innehav i en fond för att köpa en annan fond, eller slutat köpa andelar i en fond och börjat köpa andelar i en annan fond istället.

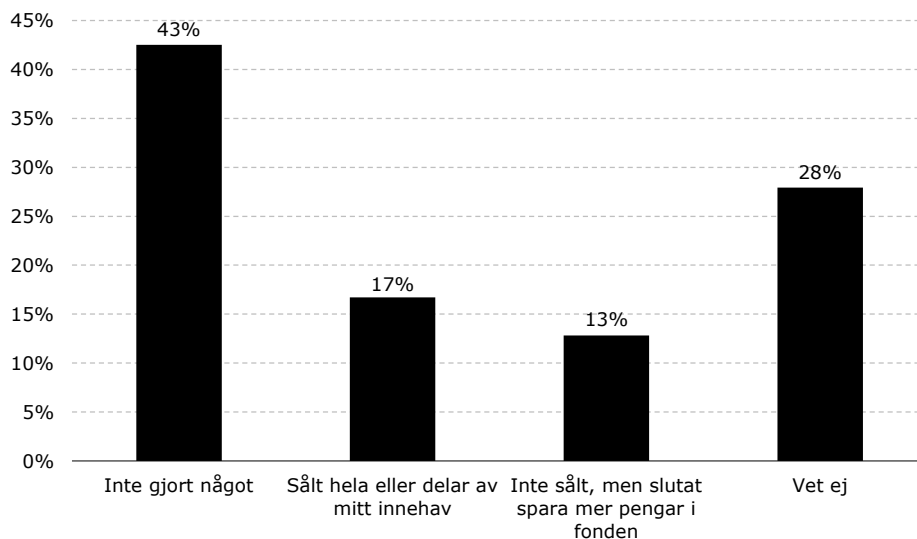
Figur 3.1 Fondbyte

Not: n= 539. De som svarade ja på frågan "Jag har sålt hela eller delar av mitt innehav i en fond och använt pengarna för att köpa innehav i en annan fond" fick ingen mer fråga. De som svarade nej eller vet ej fick frågan om de instämde med påståendet "Jag har slutat köpa andelar i en fond och börjat köpa andelar i en annan fond istället". Den vänstra stapeln utgör de som svarade ja i endera fråga. Den mittersta stapeln inkluderar samtliga som svarade nej på endera fråga. Den högra stapeln inkluderar de som svarade vet ej i båda frågorna.

Källa: Copenhagen Economics konsumentundersökning

Priskänsligheten är överlag låg. En stor del av konsumenterna, över 40 procent, skulle inte reagera om fondavgiften i den fond de sparar mest pengar i ökade med 0,2 procentenheter, jmf Figur 3.2.

Figur 3.2 Priskänslighet

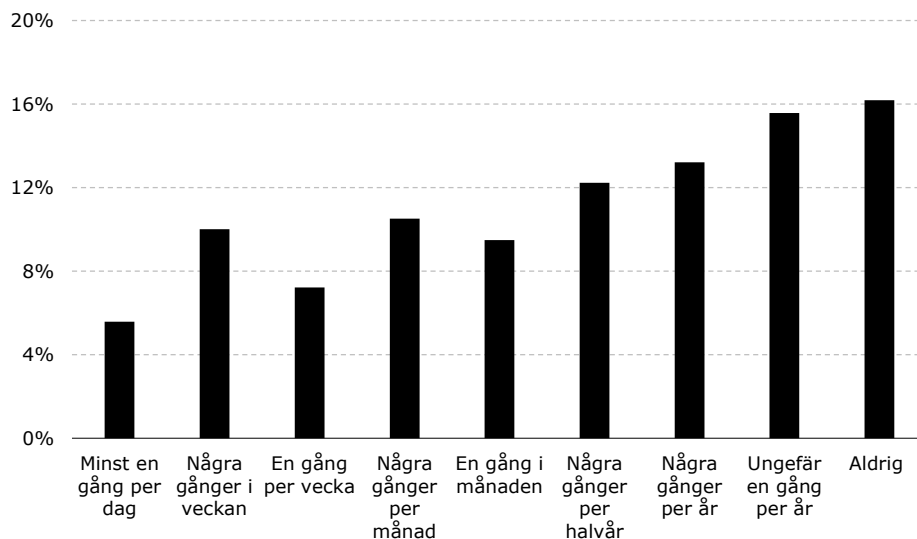
Not: n=539. Frågan var "Tänk dig att du får reda på att den årliga fondavgiften i den där du sparar mest pengar stigit med 0,2 %-enheter. Vad hade du gjort?" Alternativet "Sålt hela eller delar av mitt innehav" hade tre olika svarskategorier: "Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och köpt en annan fond", "Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och lagt pengarna i en annan sparform" och "Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och satt in pengarna på mitt bankkonto/tagit ut dem kontant". Alternativet "Inte sålt, men slutat spara mer pengar i fonden" har två olika svarskategorier "Inte sålt några andelar, men nästa gång jag skulle lägga undan pengar för att spara hade jag köpt en annan fond" och "Inte sålt några andelar, men nästa gång jag skulle lägga undan pengar för att spara hade jag valt en annan sparform". Se bilaga.

Källa: Copenhagen Economics undersökning

Den genomsnittliga fondavgiften låg 2014 på 0,84 till 1,43 procent, där den lägre siffran gäller räntefonder och den högre aktiefonder (AMF, 2015). En prisförändring på 0,2 procentenheter utgör alltså en betydande procentuell förändring på i genomsnitt 14 till 24 procent, beroende på fondtyp. Detta indikerar att intervjupersonerna överlag har en ganska låg priskänslighet.

Lite över hälften av kunderna *bevakar/jämför* sina fondinnehav mer sällan än en gång i månaden, jmf Figur 3.3. Ungefär en sjättedel uppdaterar sig aldrig om sina fondinnehav.

Figur 3.3 Bevakar/jämför

Not: n=539. Frågan var "Hur ofta brukar du bevakna utvecklingen av dina fonder/jämföra dina fonder med andra fonder?".

Källa: Copenhagen Economics kundundersökning

3.2 Innehav och kunskap

I denna del kartläggs konsumenternas innehav och kunskap och hur det påverkar rörligheten. Konsumentens innehav innefattar vilken sparform, sparvolym och eventuella kompletterande sparformer som konsumenten har.

3.2.1 Vilka innehav och kunskaper har konsumenterna?

Direktsparende och ISK är de vanligaste sparformerna, jmf Tabell 3.4

Sparandeformer. 25 procent av konsumenterna sparar enbart i direktsparende och 22 procent sparar endast i ISK. En femtedel har flera sparformer, framförallt direktsparende och ISK.

Tabell 3.4 Sparandeformer

	Direkt-sparande	Investerings-sparkonto	Kapital-försäkring	Flera	Vet ej	Totalt
				<i>varav</i>		
				DS+ISK	9%	
				DS+KF	3%	
				ISK+KF	5%	
				Samtliga	2%	
Totalt, %	25%	22%	11%	20%	23%	100%
Totalt, n	133	118	59	108	121	539

Not: Frågan var: "Vet du genom vilken sparandeform du sparar i fonder? Om det är genom flera former, ange samtliga" Kolumnerna anger antalet kunder per sparform. Sparare som sorterar under kolumnen Flera har minst två olika sparandeformer.

Källa: Copenhagen Economics konsumentundersökning

Ungefär en fjärdedel av konsumenterna har en sparvolymerna mellan 10 001 – 50 000 kr. En femtedel har 100 001 – 250 000 kr i sparvolym och en femtedel över 250 000 kr.²⁵

Mer än tre fjärdedelar av intervjupersonerna har minst en kompletterande sparform utöver fondsparande.²⁶ 63 procent av konsumenterna har endast fondsparande eller fondsparande och ett vanligt sparkonto. 37 procent kompletterar sitt fondsparande men en annan produkt än vanligt sparkonto, till exempel aktier.

Konsumenternas kunskap om sina fondinnehav förefaller relativt lågt. Över 60 procent känner inte till den ungefärliga nivån på fondavgiften för den fond där man investerat mest pengar. 40 procent av intervjupersonerna kan inte göra en uppskattning av värdeutvecklingen i samma fond under den senaste tolv månaders-perioden.²⁷

3.2.2 Finns det samband mellan konsumentens innehav och kunskap och deras rörlighet?

Sambanden mellan konsumenternas innehav/kunskap och deras rörlighet summeras i Tabell 3.5 nedan. I de två kolumnerna längst till vänster anges vilken aspekt av innehav/kunskap som undersöks samt vilka grupper som jämförs.

²⁵ Frågan var: "Hur mycket uppskattar du att det totala marknadsvärdet är för ditt/dina Direktsparande/Investerings-sparkonto/Kapitalförsäkring idag?" I intervjun fick intervjupersonen ange en sparandevolym för varje sparform som den hade. Om intervjupersonen hade flera sparformer används endast den sparform där intervjupersonen hade störst sparvolym.

²⁶ Frågan var: "Sparar du i andra produkter/tjänster än fonder?"

²⁷ Not: n=539. Frågorna var "Vet du hur stor fondavgiften är för den fond du sparar mest pengar i?" och "Känner du till värdeutvecklingen under de senaste 12 månaderna för den fond du sparar mest i?"

Andelarna för indikatorerna för rörlighet anger hur många som gjort fondbyte²⁸, hur många som inte skulle gjort något vid en höjning av fondavgiften, samt om man bevakar/jämför sina fonder minst en gång per månad.

Konsumenter som har ISK gör i mindre utsträckning fondbyten än de som har direktspårande. Även de som har större sparvolym har oftare gjort ett fondbyte. Konsumenter som har bättre kunskap om sina innehav byter också oftare. Konsumenter som har fler sparformer än fond- och sparkonto byter oftare.

För priskänslighet finns endast ett samband avseende konsumentens kunskap. De som har bättre kunskap om sitt sparande är också mer priskänsliga.

De konsumenter som har sparvolym över 100 000 kr, känner till sina fonders avgift/avkastning och har flera kompletterande sparformer uppdaterar/jämför sina fondinnehav oftare än andra.

²⁸ För jämförelsen av byte inom samma fondförvaltare jämförs hur stor andel som har gjort ett fondbyte inom samma fondförvaltare.

Tabell 3.5 Samband mellan innehav och rörlighet

Innehav	Grupper	Fondbyte Har bytt fonder det senaste året		Priskänslighet Skulle inte byta om avgiften höjdes 0,2 %-enheter		Bevaka/jämför Bevakar/jämför sina fonder minst en gång per månad	
		Andel	Signifikant skillnad (p)	Andel	Signifikant skillnad (p)	Andel	Signifikant skillnad (p)
Sparform	ISK	42%	Ja	53%	Nej	49%	Nej
	Direktspar	26%	(1%)	56%	(64%)	53%	(51%)
Sparvolym	<100.000 kr	23%	Ja	80%	Nej	40%	Ja
	>100.000 kr	45%	(0%)	80%	(98%)	50%	(4%)
Kunskap	Känner till avgift/avkastning	59%	Ja	48%	Ja	84%	Ja
	Känner inte till avgift/avkastning	14%	(0%)	69%	(0%)	14%	(0%)
Kompletterande sparform	Fond och sparkonto	22%	Ja	60%	Nej	35%	Ja
	Fler	49%	(0%)	57%	(63%)	57%	(0%)

Not: Andelsberäkningar ignorerar de som svarat vet ej. Två grupper har ett statistiskt signifikant samband om sannolikhetsvärdet (*p*) i chi2-testet understiger 5%.

Källa: Copenhagen Economics konsumentundersökning

3.3 Val av aktör

För att handla med fonder behöver konsumenten välja hos vilken aktör den ska ha sitt fondkonto och vilka fondförvaltare den ska äga andelar i. Aktörer som är banker eller försäkringsbolag kan också erbjuda konsumenten kompletterande tjänster, exempelvis rådgivning vid fondhandel eller bolån.

3.3.1 Vilka aktörer väljer konsumenterna?

En majoritet har fondkonto hos en storbank²⁹, jmf Tabell 3.6. Försäkringsbolag och fondtorg är den näst och tredje vanligaste kontoförvaltaren: 14 procent har fondkonto hos flera olika typer av aktörer (ex storbank och försäkringsbolag).³⁰

Vi kan följa konsumenternas val av fond- och kontoförvaltare för de som har fondkonto hos enbart storbanker, försäkringsbolag, eller fondtorg (Avanza

²⁹ 10 procent av de som enbart har fondkonto hos en storbank har fondkonto hos minst två storbanker.

³⁰ 13 procentenheter har fondkonto hos en/flera storbanker och ytterligare en eller flera aktörer som inte är en storbank

eller Nordnet) och har angett vilka fonder de äger. Detta är totalt 155 intervju-personer.³¹

Tabell 3.6 Vart de intervjuade har fondkonto

Fondkonto hos	Andel
Storbank	67%
Försäkringsbolag	10%
Fondtorg	5%
Annat fondbolag	3%
Flera*	14%
Vet Ej	1%
Totalt, %	100%
Totalt, n	539

Not: *Dessa konsumenter har minst två olika fondkonton uppdelat i två av de övriga kategorierna. Exempelvis räknas en konsument som har fondkonto hos en storbank och försäkringsbolag med i denna andel, medans en konsument som har fondkonto hos två olika storbanker ej räknas med. Swedbank, Handelsbanken, Nordea och SEB räknas in i kategorin "Storbank". Skandiabanken/Skandia, Folksam, AMF och Länsförsäkringar räknas som "Försäkringsbolag". Nordnet och Avanza faller under "Fondtorg". Om intervjupersonens aktör inte finns med på listan svarar den "annan", vilket här anges som "Annat fondbolag". I kategorin ingår bland andra Aktieinvest, ICA-banken och Danskebank. Tabellen baseras på fråga 1, 2, 3, 4, 5 och 6 i undersökningen.

Källa: Copenhagen Economics konsumentundersökning

Konsumenter äger oftast fonder av samma förvaltare som också sköter fondkontot, jmf Tabell 3.7.³² Av de 155 som svarade så angav 130 att de har samma aktör för fond- och kontoförvaltning. Därutöver har de som använder samma aktör mer sällan fondandelar i flera olika fondbolag. Endast 15 procent av de som använder samma aktör har innehav i flera olika fondbolag, medan 59 procent av de som använder olika aktörer oftare sprider sina innehav.

Det är företrädesvis de med fondkonto hos en storbank som har samma aktör också för fondförvaltning.³³ Av de som har fondkonto i en storbank har 90 procent samma bank som fondförvaltare. Endast 35 procent av de som har fondkonto hos försäkringsbolag/fondtorg har också fondandelar där.

³¹ Totalt angav 194 intervjupersoner vilka fonder de ägde. Av dessa har 118 fondkonto hos storbank, 17 hos försäkringsbolag och 20 hos fondtorg. En intervjuperson kan ha flera konton inom en av grupperna. Anledningen att övriga 44 exkluderats beror på låg kvalite i data.

³² 194 intervjuade svarade på frågan. Pga bristfällig data har vi jämfört endast de som har fondkonto endast hos storbank, försäkringsbolag eller fondtorg (Avanza eller Nordnet). Därutöver har ett antal intervjupersoner exkluderats pga låg kvalite i data.

³³ Vi har jämfört de intervjupersoner som har konto hos en storbank (n=118) med de som har fondkonto hos ett försäkringsbolag eller fondtorg (n=32). Andelen som också har fondförvaltning hos storbanken är 90% (+/- 5%) och andelen som också har fondförvaltning hos försäkringsbolaget/fondtorget är 35% (+/- 15%). Konfidensintervallen överlappar inte vid signifikansnivå 5% och vi konkluderar därför att det finns en statistiskt signifikant skillnad mellan grupperna. Stickprovet är för litet för att bestäma skillnader i grupperna avseende hur många fondbolag man har innehav i.

Att konsumenter som har fondkonto hos en storbank är det vanligtvis så att man har kompletterande tjänster där.³⁴ 90 procent av de som har fondkonto hos en storbank har kompletterande tjänster där, varav 44 procent har bolån.³⁵

Tabell 3.7 Sparare använder vanligtvis samma aktör för fond- och kontoförvaltning

	Samma aktör för fond- och kontoförvaltning	Olika aktörer för fond- och kontoförvaltning
Antal	130	25
Har innehav i olika fondbolag, antal	19	14
Andel	15%	59%
Konfidensintervall	9% - 21%	40% - 78%
Endast Storbank		
Antal	106	12
Varav har innehav i externa fondbolag	16	6
Andel	15%	53%
Konfidensintervall	8% - 22%	24% - 82%
Endast försäkringsbolag eller endast fondtorg		
Antal	24	13
Varav har innehav i externa fondbolag	3	8
Andel	14%	64%
Konfidensintervall	0% - 28%	38% - 91%

Not: n=155. Intervjupersonerna som räknas som att de har innehav i olika fondbolag har innehav i minst två olika fondbolag. Tvåsidigt konfidensintervall med 5% signifikansnivå har beräknats som $KI=z*(p*(1-p)/n)^{1/2}$, där p är andelen som har innehav i olika fondbolag och $z=1,96$. Stickproven är av tillräcklig storlek för att beräkna konfidensintervall enligt denna metodik (se Körner, S., Wahlgren, L., 2007, Statistisk dataanalys, Studentlitteratur, s. 165-166).

Källa: Copenhagen Economics undersökning

Att använda rådgivare på banken/försäkringsbolaget i samband med fondbyte är vanligt. Av de som gjort ett fondbyte under det senaste året bytte ca 40 procent via en rådgivare. 27 procent av de som gjorde ett fondbyte angav att de bytte fond på grund av rekommendation av sin rådgivare på banken/försäkringsbolaget.³⁶

³⁴ Frågan var: "Är du kund hos någon av dessa banker eller försäkringsbolag?". Svarsalternativen för varje bank/försäkringsbolag var "Har sparkonto/lönekonto", "Har andra sparandeformer än fonder", "Har försäkring", "Har lån" och "Annan tjänst/produkt (förutom fonder)".

³⁵ Enligt en insatt person på Konsumentverket ger banker vanligtvis rabatt på bolån när en kund väljer att skaffa fler produkter hos banken.

³⁶ Den näst vanligaste anledningen till fondbyte är att intervjupersonen jämförde fonder på sitt fondtorg. 23 procent av intervjupersonerna angav detta som svar.

3.3.2 Finns det samband mellan konsumentens val av aktör och rörlighet?

Sambanden mellan konsumenternas val av aktör och deras rörlighet summeras i Tabell 3.8 nedan. I de två kolumnerna längst till vänster anges vilken aspekt av aktörsval som undersöks samt vilka grupper som jämförs. Andelarna för indikatorerna anger hur många som gjort fondbyte³⁷, hur många som inte skulle gjort något vid en höjning av fondavgiften på 0,2 procentenheter, samt om hur många som bevakar/jämför sina fonder minst en gång i månaden.

Tabell 3.8 Samband mellan val av aktör och rörlighet

Val av aktör	Grupper	Fondbyte		Priskänslighet		Bevakar/jämför ^b			
		Har bytt fonder det senaste året	Andel	Signifikant skillnad (p)	Skulle inte byta om avgiften höjdes 0,2 procentenheter	Andel	Signifikant skillnad (p)	Bevakar/jämför sina fonder minst en gång per månad	Andel
Fondkonto	Storbank	27%	Ja	61%	Nej	62%	Nej		
	Övriga	42%	(0%)	55%	(24%)	64%	(67%)		
Fond- och kontoförvaltare	Samma	43%	Nej	61%	Nej				
	Inte samma	52%	(42%)	55%	(60%)				
Samma fond- och kontoförvaltare	Storbank	45%	Nej	64%	Nej				
	Försäkringsbolag/ Fondtorg	38%	(59%)	49%	(20%)				
Byte inom samma fondförvaltare	Storbank	87%	Ja ^a	64%	Nej	68%	Nej		
	Övriga	65%	(1%)	55%	(51%)	66%	(83%)		
Kompletterande tjänst	Bolån, Storbank	31%	Nej	64%	Nej	54%	Ja		
	Ej bolån, Storbank	24%	(16%)	59%	(42%)	68%	(2%)		
Rådgivare	Rådgivare			53%	Ja	41%	Ja		
	Ingen rådgivare			77%	(3%)	77%	0%		

Not: ^aKunder hos Storbank byter i större utsträckning inom samma fondförvaltare. ^bSkillnaden i bevakning kan inte testats för de grupper som (inte) använt samma fondbolag vid fondbyte pga att undergrupperna är för små. Andelsberäkningar ignorerar de som svarat vet ej. Två grupper har ett statistiskt signifikant samband om p-värdet (p) i chi2-testet understiger 5%.

Källa: Copenhagen Economics konsumentundersökning

³⁷ För jämförelsen av byte inom samma fondförvaltare jämförs hur stor andel som har gjort ett fondbyte inom samma fondförvaltare.

Konsumenter som har fondkonto hos en storbank (storbankskund) har gjort fondbyten i mindre utsträckning än övriga. Detta resultat drivs av de konsumenter i jämförelsegruppen som inte har konto hos försäkringsbolag.³⁸

Att konsumenten använder en och samma aktör som fond- och kontoförvaltare påverkar inte hur rörlig den är. Även när konsumenter som gjort fondbyte grupperas efter var de har sitt konto, storbank eller försäkringsbolag/fondtorg, så finns det inget samband.³⁹

Storbankskunder byter i större utsträckning inom samma fondförvaltare än de som har konto hos andra aktörer.⁴⁰ Resultatet håller även när vi utesluter försäkringsbolag ur jämförelsegruppen. Fondförvaltaren man byter inom är vanligtvis sin egen storbank. 61 procent av storbankskunderna som gjort ett fondbyte gjorde det mellan fonder förvaltade av sin storbank.⁴¹

Konsumenter som utöver fondkonto också har bolån hos en storbank har inte bytt i större utsträckning än de som inte har ett bolån. Däremot bevakar/jämför de sina fonder mer sällan än de som inte har bolån hos storbanken.

Konsumenter som använt rådgivare i samband med ett fondbyte är mer priskänsliga än övriga som gjort ett fondbyte. Av de som använder rådgivare skulle 53 procent inte göra något vid en ökning av fondavgiften, medan 77 procent av övriga inte skulle göra något. Däremot bevakar/jämför de som använt rådgivare sina fonder mer sällan.

Närmare om storbankskunder

Ovan konstateras att storbankskunder har en lägre rörlighet enligt indikatorn fondbyte än övriga, samt att de i större utsträckning byter inom samma fondförvaltare, sin egen storbank.

Sett till ålder, kön och utbildningsnivå finns det ingen statistiskt signifikant skillnad mellan de konsumenter som har fondkonto hos en storbank och övriga konsumenter.⁴²

³⁸ En jämförelse av endast storbank och försäkringsbolag indikerar att det inte finns något samband (p=42%).

³⁹ På grund av små stickprov går det inte utesluta försäkringsbolag ur test-gruppen.

⁴⁰ När vi jämför var intervjupersonerna har fondkonto och om man har bytt inom samma fondbolag finner vi en statistiskt signifikant skillnad mellan storbankskunder och övriga. Vi jämför storbank mot samtliga övriga aktörer där man kan ha konto (p-värde<1%), samt exklusive de som har konto hos ett försäkringsbolag (p-värde<1%).

⁴¹ n=50

⁴² Se bilaga.

Sett till hur stor andel som har ISK och direktsparende, sparvolym, samt kompletterande sparformer, finns det ingen statistiskt signifikant skillnad mellan de konsumenter som har fondkonto hos en storbank och övriga, se Tabell 3.6. Konsumenter med fondkonto hos en storbank känner dock i mindre utsträckning till avgift och avkastning i sina fonder än övriga. Endast 28 procent av storbankskunderna känner till fondavgift och avkastningshistorik, medans 43 procent av övriga känner till dessa. Skillnaden är statistiskt signifikant.

Tabell 3.6 Beskrivning av innehav och kunskap för storbankskunder

		Storbankskunder	Övriga	Signifikant skillnad?	P
Sparform	ISK	22%	31%	Nej	20%
	Direktsparende	27%	25%		
Sparvolym	<100.000 kr	86%	82%	Nej	37%
	>100.000 kr	14%	18%		
Kunskap	Känner till fondavgift/avkastning	28%	43%	Ja	3%
	Känner inte till fondavgift/avkastning	72%	57%		
Kompletterande sparformer	Fond och sparkonto	27%	25%	Nej	13%
	Fler	47%	64%		

Not: I kategorin övriga ingår de som har ISK; KF eller flera sparformer, medan de som svarat "vet ej" exkluderats. Då endast vissa kategorier finns med i tabellen summerar de till mindre än 100%.

Källa: Copenhagen Economics

En modell för att testa effekten av bakomliggande faktorer

Det är möjligt att observerade likheter mellan grupperna egentligen drivs av underliggande faktorer så som ålder eller inkomst. Om exempelvis de som har samma aktör för fond- och förvaltningskonto företrädesvis har varit aktiva på fondmarknaden under en längre period, så kan detta påverka resultaten. I detta fall kan vi dock konstatera att resultaten inte drivs av de observerade underliggande variablerna, inklusive inkomst, ålder, utbildningsnivå och kön. Det finns dock en möjlighet att andra faktorer som inte ingått i den här undersökningen påverkar resultaten, exempelvis yrke.

3.4 Sammanfattning av resultaten av undersökning 1

Flera mönster kan urskiljas rörande konsumenternas rörlighet. De som valt att spara i ett investeringssparkonto och därmed inte behöver betala reavinstskatt vid ett fondbyte byter oftare än de som har ett traditionellt direktsparkonto. Ett större sparande är också förknippat med högre sannolikhet att ha bytt fonder;

de konsumenter vars sparande överstiger 100 000 kronor har bytt fonder betydligt oftare än de med ett lägre sparande och bevakar/jämför sina fonder oftare.

Detta beror sannolikt på att dessa konsumenter har lägre byteskostnad i form av avsaknad av skatteeffekter, samt större kostnader förknippade med att inte byta vid en given nedgång i procent av avkastning.

De konsumenter som även har andra sparanden, exempelvis i aktier, är mer rörliga än de som endast har fonder och vanligt sparkonto. De som har en uppfattning om nivån på de egna fondavgifterna och den historiska avkastningen både byter fonder oftare, är mer priskänsliga och bevakar/jämför sina fonder oftare.

Detta är i linje med att konsumenter som har större intresse och kunskap om sina innehav och finansmarknaden också är mer rörliga.

Konsumenter som använt en rådgivare i samband med sitt fondbyte eller har bättre kunskap om sitt innehav är mer priskänsliga än andra konsumenter.

Många konsumenter väljer att placera i kontoförvaltarens egna fonder, och har då i stor utsträckning endast fonder förvaltade av denna aktör. Detta gäller framför allt storbankskunder. De konsumenter som väljer att spara i bankens egna fonder skiljer sig dock inte från övriga storbankskunder. Det faktum att konsumenten använder flera tjänster i samma bank, vilket i undersökningen mättes genom bolån, verkar inte heller påverka rörligheten.

Konsumenter vars fondkonto förvaltas av en storbank gör färre byten än andra. Kunder med konto hos en storbank väljer också oftare att byta mellan bankens egna fonder än andra fondförvaltare. Således är storbankskunder mindre rörliga inte bara vad gäller fondbyten, men även vad gäller byte mellan fondförvaltare.

Konsumenter som har fondkonto hos en storbank kan betraktas ha en betydande bolagslojalitet, vilket består i att man koncentrerar sina finansiella tjänster till storbanken. Man har ofta samma storbank som fondförvaltare och koncentrerar sina fondinnehav till fondförvaltaren, man byter företrädesvis mellan fonder hos samma förvaltare, och man har kompletterande tjänster hos storbanken, däribland bolån.

4 Resultat 2: Hur väljer konsumenter mellan fonder?

I detta kapitel studeras hur konsumenter väljer mellan olika fonder, samt hur konsumenternas val påverkas av olika bakomliggande faktorer. Kapitlet baseras på undersökning 2, där intervjupersoner har ställts inför ett antal val mellan två olika aktiefonder.⁴³ Undersökningen genomfördes med hjälp av TNS Sifo's webbpanel under perioden 25 augusti – 8 september 2015 och innehåller 526 intervjuer.

De indikatorer för rörlighet som undersöks är betalningsvilja för olika fondförvaltare, betalningsvilja för nyetablerade fonder, samt priskänslighet.

Betalningsvilja för fondförvaltare indikerar hur mycket högre fondavgift en konsument kan tänka sig betala för en fond beroende på vem som förvaltar den. Det finns fyra typer av förvaltare: fondbolag som tillhör en storbankskoncern (*storbank*), fondbolag som tillhör en annan bankkoncern (*annan bank*), fondbolag som tillhör en försäkringsbolagskoncern (*försäkringsbolag*), samt fondbolag som inte tillhör en bank/försäkringsbolag (*fondbolag*). I resterande delar av kapitlet använder vi de kursiverade namnen för respektive fondförvaltare.

Betalningsvilja för nyetablerade fonder fångar hur mycket lägre fondavgift en konsument kan tänka sig betala för en fond som bara funnits i tre år, jämfört med en fond som funnits i över tio år.

Priskänslighet fångar hur sannolikt det är att en konsument byter fond om fondavgiften höjs med en procentenhet.

De bakomliggande faktorerna som studeras är vart konsumenten vanligtvis handlar fonder, hur bra kunskap konsumenten har om avkastning/avgift i sina fonder, samt om man har kompletterande sparformer.⁴⁴

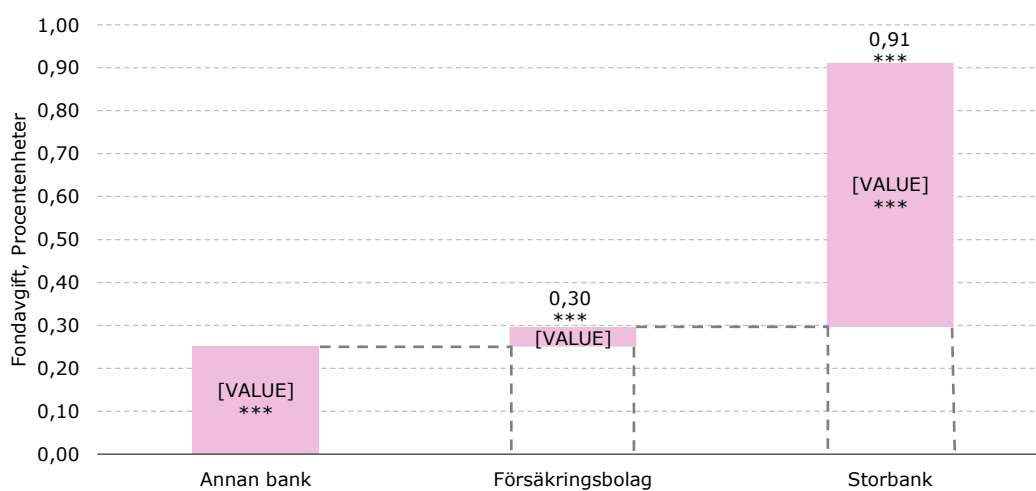
⁴³ Se en utförligare beskrivning av undersökning 2 i Bilaga C

⁴⁴ Notera att frågorna är något annorlunda formulerade jämfört med undersökning 1 vad gäller vart man vanligtvis handlar fonder (i undersökning 1 frågar vi hos vilken aktör man har sitt fondkonto), samt hur väl man känner till avkastningen (i undersökning 1 är svarsalternativen något annorlunda). Anledningen till att frågan om fondkonto är något annorlunda formulerad, beror på att det bedömdes som att frågan i undersökning 2 bättre fångade genom vilken aktör konsumenten vanligtvis handlar med fonder, då vissa konsumenter kan ha inaktiva fondkonton som man sällan använder.

4.1 Indikatorer för rörlighet

Konsumenternas betalningsvilja för olika fondförvaltare visas i Figur 5.1. I figuren visas dels hur mycket mer konsumenterna är beredda att betala i fondavgift jämfört med bas-scenariot, samt hur mycket betalningsviljan skiljer sig mellan de olika fonderna som jämförs. Bas-scenariot är fonder förvaltade av *fondbolag*. Staplarna i figuren visar hur mycket högre fondavgift konsumenterna i genomsnitt kan tänka sig att betala för en fond som är förvaltat av någon annan än ett fondbolag.⁴⁵

Figur 4.1 Skillnad i betalningsvilja mellan olika fondförvaltare

Not: Värdet ovanför stapeln indikerar hur många procentenheter högre avgift respektive förvaltare kan ta ut jämfört med ett fondbolag som inte tillhör en bank/försäkringsbolag. Värdet inuti den rosa boxen anger hur mycket högre avgift den aktuella fondförvaltaren kan ta jämfört med den föregående. Exempelvis kan en storbank ta 0,61 procentenheter mer i avgift än ett försäkringsbolag, och 0,91 procentenheter mer än ett fondbolag. Signifikansnivåer: * = 5% ** = 1% *** = 0,1%.

Källa: Copenhagen Economics

Av figuren framgår att konsumenterna har högst betalningsvilja för *storbank*. Betalningsviljan är både statistiskt signifikant högre än för fondbolag, samt för försäkringsbolag och annan bank. Konsumenter är i genomsnitt villiga att betala 0,91 procentenheter mer för en storbank än för fondbolag, och 0,61 procentenheter mer för en storbank än försäkringsbolag.

Konsumenter har också en statistiskt signifikant högre betalningsvilja för *annan bank* och *försäkringsbolag*, än för fondbolag. Emellertid finns det ingen

⁴⁵ Det vill säga av fondförvaltare som faller inom någon av de övriga tre kategorierna.

statistiskt signifikant skillnad mellan betalningsviljan för annan bank och försäkringsbolag.

För att relatera den betydande skillnaden i betalningsvilja mellan olika fondförvaltare kan det konstateras att den genomsnittliga fondavgiften för en aktiefond är 1,43 procent.⁴⁶ Resultaten ska alltså inte tolkas som att fondbolag tar ut 60 procent⁴⁷ lägre fondavgifter än en storbank som har en genomsnittlig fondavgift.⁴⁸ Skillnaden i betalningsvilja ska därför ses som ett uttryck för en preferens för fonder förvaltade av storbanker snarare än faktiska prisskillnader mellan fonder på marknaden. Konsumenter förefaller således också ha lägst preferenser för fondbolag.

Resultaten indikerar att fondbolag som inte har någon bank/försäkringsverksamhet behöver prissätta lägre för att vara konkurrenskraftiga.

Konsumenternas betalningsvilja för fonder som funnits olika länge och har olika avkastning visas i Figur 5.2. Bas-scenariot är en *etablerad fond*, vilket är en fond som är etablerad över tio år och har haft en hög avkastning de senaste åren (jämfört med index). Jämförelsen görs mot två nyetablerade fonder som funnits i tre år. Den första, *nyetablerad (samma avkastning)*, har haft samma avkastning som den etablerade fonden. Den andra, *nyetablerad (högre avkastning)*, har haft en årlig avkastning som är 10 procentenheter högre än den etablerade fonden.⁴⁹

Av figuren framgår att konsumenter har en högre betalningsvilja för den etablerade fonden när den historiska avkastningen är densamma. Detta indikerar att konsumenter värderar att en fond ens har en längre historisk avkastning, vilket är i linje med tidigare forskning (Wilcox, 2003). En nyetablerad fond måste sätta en fondavgift som är ca 0,2 procentenheter lägre än en etablerade fond för att kompensera för det faktum att den är ny och oprövad i konsumenternas ögon.

Alternativt behöver den nyetablerade fonden ha en historisk avkastning som är högre än den etablerade fonden. Om den nyetablerade fonden har en i genomsnitt 10 procentenheter högre historisk avkastning än en i övrigt likvärdig en etablerad fond, så är konsumentens betalningsvilja i genomsnitt 0,34 procentenheter högre för den nyetablerade fonden. Konsumenter verkar alltså uppfatta historisk avkastning under de senaste åren som en indikator för

⁴⁶ AMF (2015)

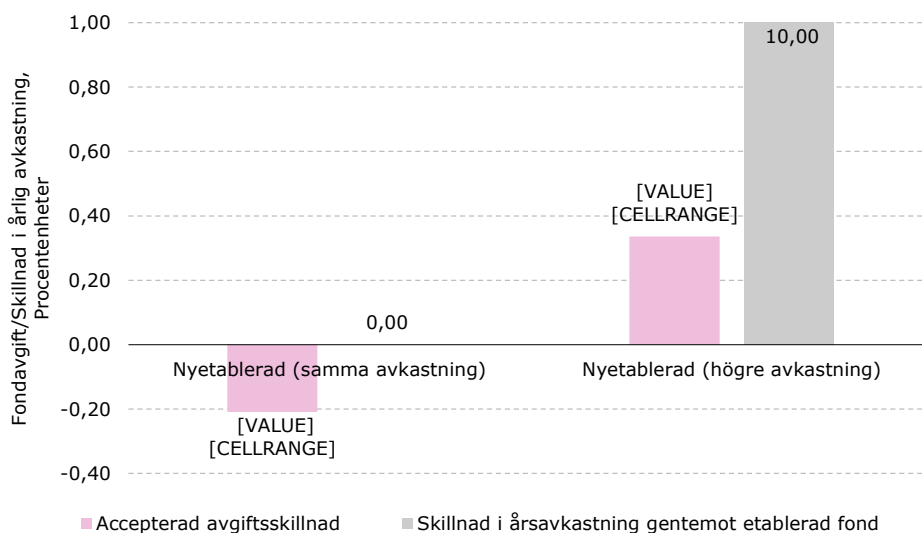
⁴⁷ 0,91/1,43

⁴⁸ Enligt en person på Finansinspektionen tar storbanker snarare ut lägre fondavgifter än många fondbolag.

⁴⁹ Se bilaga.

framtida avkastning. När en nyetablerad fond har haft en tillräckligt mycket högre avkastning än en etablerad är man villig att betala mer för den, trots att den historiska avkastningen i sig inte är en garanti för hög framtida avkastning.

Figur 4.2 Betalningsvilja för olika avkastningshistorik, jämfört med en etablerad fond

Not: Notera att skillnad i årsavkastning i den högra gråa stapeln är 10 procentenheter, vilket överstiger maxvärdet på den vertikala axeln. Jämförelsen avser de år alla fonderna funnits på marknaden. Skillnaden i avkastning för de nya fonderna jämfört med den gamla baseras alltså endast på de senaste tre åren för den äldre fonden. Stjämnorna anger om betalningsviljan är signifikant skild från en fond med låg-hög avkastning. Betalningsviljan räknas ut genom att dividera koefficienten för den attributnivå som undersöks med koefficienten för fondavgift, exempelvis för ny hög: $\beta_{ny\ hög}/\beta_{avgift}$. Signifikansnivåer: * = 5% ** = 1% *** = 0,1%. Källa: Copenhagen Economics

4.2 Finns det samband mellan olika konsumentgruppers val?

I föregående avsnitt visades att den genomsnittliga konsumenten hade högst betalningsvilja för fonder som förvaltades av en storbank, och föredrog en etablerad fond framför en nyetablerad, om avkastningen var densamma.

I denna del undersöks om sambanden gäller för olika konsumentgrupper, samt om priskänsligheten skiljer sig mellan konsumentgrupperna.⁵⁰

Konsumentgrupperna studeras utefter tre aspekter: Om man primärt handlar

⁵⁰ Priskänsligheten definieras här som förändringen i odds att en fond väljs när fondavgiften ökar med en procentenhet. En konsumentgrupp som har en större förändring i odds än en annan konsumentgrupp sägs vara mer priskänslig.

fonder hos en storbank, vilka kunskaper man har om sitt fondsparande, samt hur många olika kompletterande sparformer man har.

Resultaten ges i Tabell 4.1. Av tabellen framgår att de olika konsumentgrupperna vanligtvis har högst betalningsvilja för fonder som förvaltas av en storbank eller försäkringsbolag. Endast de konsumenter som känner till sina fonders avgift/avkastning har en högre betalningsvilja för fonder förvaltade av *annan bank*.⁵¹

Tabell 4.1 Preferenser i olika konsumentgrupper

Konsumentgrupp	Undergrupp	Föredrar fonder förvaltade av storbank	Föredrar en etablerad fond framför en ny	Priskänslighet ^e
Handlar helst fonder genom:	Storbank	Ja	Ja	Lägre
	Övriga	Nej ^a	Nej ^d	Högre
Antal sparformer	Fonder och sparkonto*	Ja	Nej ^c	Högre
	Fler än fonder och sparkonto	Nej ^a	Nej ^d	Lägre
Kunskap om avgift/avkastning	Känner till båda	Nej ^b	Ja	Högre
	Känner inte till någon	Nej ^a	Nej ^d	Lägre

Not: ^aIngen signifikant skillnad mellan försäkringsbolag och storbank som fondförvaltare ^bFöredrar andra banker framför storbankerna. ^cFöredrar den nyetablerade fonden. ^dFöredrar den äldre fonden men resultatet är inte statistiskt signifikant. ^eSamtliga skillnader är statistiskt signifikanta. *Konsumenterna har endast fonder eller fonder och sparkonto.

Källa: Copenhagen Economics

Konsumenter som primärt handlar fonder hos en storbank och som känner till sin avgift/avkastning föredrar en etablerad fond framför en nyetablerad fond. Konsumenter som endast har fond och sparkonto som sparande föredrar den nyetablerade fonden. För övriga grupper finns det ingen statistiskt signifikant skillnad i betalningsvilja mellan den nyetablerade och den etablerade fonden.

Inom samtliga konsumentgrupper finns det en statistiskt signifikant skillnad i priskänslighet mellan undergrupperna. De undergrupper som har en lägre priskänslighet är de som primärt handlar hos en storbank, har fler kompletterande sparformer utöver fonder och sparkonto, samt känner till avgift/avkastning hos sina fonder.

⁵¹ De konsumenter som handlar fonder på andra ställen än storbank visar inte en statistiskt signifikant skillnad mellan storbank och annan bank.

Priskänslighet mellan olika grupper ger ett något annorlunda resultat än i undersökning 1. I samtliga fall finns en statistiskt signifikant skillnad mellan de undergrupper som vi testar. I undersökning 1 är det endast en statistiskt signifikant skillnad när vi testar konsumenters kunskap om avgift/avkastning, samt om man använt en rådgivare i samband med fondbyte. Anledningen är vi använder fler prisnivåer i undersökning 2 än i undersökning 1. Alltså får vi mer information om hur konsumenter reagerar vid en rad olika prisskillnader i undersökning 2. Av denna anledning kan indikatorn priskänslighet som finns i undersökning 2 betraktas som mer tillförlitlig än indikatorn priskänslighet i undersökning 1.

4.3 Sammanfattning av resultaten av undersökning 2

Resultaten indikerar att konsumenter har högst preferens för fonder förvaltade av en storbank och lägst preferenser för fonder förvaltade av fondbolag som inte är en bank eller försäkringsbolag. Resultaten drivs av de konsumenter som vanligtvis handlar fonder genom sin storbank och som enbart sparar i fonder och eventuellt har ett sparkonto.

Att konsumenter som handlar fonder genom en storbank har en preferens för fonder som förvaltas av en storbank kan tolkas som att man föredrar att samla sitt sparande och andra finansiella tjänster och produkter hos en aktör. Av de som har fondkonto hos en storbank har 90 procent också fonder som förvaltas av storbanken och 44 procent har ett bolån hos storbanken.⁵² Dessa konsumenter är endast villiga att ha fonder hos andra förvaltare om de får tillräckligt mycket lägre fondavgifter. Konsumenter har överlag också högre betalningsvilja för andra banker och försäkringsbolag jämfört med fondbolag. Även dessa erbjuder möjligheter att samla sparande och andra produkter hos en och samma aktör.

Resultaten indikerar också att konsumenter föredrar etablerade fonder med lång avkastningshistorik framför nyetablerade fonder med kort avkastningshistorik; och att man anser att de senaste årens avkastning är en indikator för framtida avkastning. Även om historisk avkastning inte är någon indikator för framtida avkastning, tycks emellertid många konsumenter vara av den uppfattningen.

Konsumenter som primärt handlar fonder genom en storbank och har flera kompletterande sparformer är mindre priskänsliga. Konsumenter som känner till sina fonders avgift/avkastning är mer priskänsliga.

⁵² Se kapitel 3.

Sammantaget pekar resultaten på att fondbolag som inte ingår i en bank/försäkringsbolagskoncern har en konkurrensnackdel gentemot övriga fondbolag, framförallt de fondbolag som ingår i en storbankskoncern, eftersom den låga kundrörligheten gör det svårt att vinna nya kunder. För att nå den genomsnittliga konsumenten måste fondbolaget sätta lägre fondavgifter vilket kan minska lönsamheten.

5 Diskussion

Genom två undersökningar sammanställdes ett antal indikatorer för rörlighet samt hur ett antal bakomliggande faktorer påverkar dessa. Ett antal intressanta observationer kan göras.

För det första, är konsumenter som har fondkonto en grupp som enligt flera indikatorer är mindre rörliga än övriga. Ungefär 70 procent av konsumenterna har ett fondkonto hos en storbank. När vi ser närmare på denna grupp finner vi att många tenderar att koncentrera sina innehav till det fondbolag som förvaltas av storbanken och ha bolån hos banken. Dessa omständigheter påverkar dock i sig inte hur sannolikt det är att man har bytt fonder. Däremot finner vi att dessa konsumenter har starka preferenser för fonder förvaltade av storbanker, i form av högre betalningsvilja.

Resultaten pekar på att konsumenter föredrar att samla sitt sparande och andra finansiella tjänster hos en och samma aktör. Detta verkar inte drivas av eventuella kostnads fördelar, ex rabatter, av att göra så, utan snarare av att konsumenten uppfattar det som bekvämt.⁵³

För det andra, är konsumenter som använder ISK enligt indikatorn fondbyte mer rörliga än de som har direktsparende. Detta beror sannolikt på att byteskostnaderna är lägre för ISK än direktspare, till följd av skatteregler. ISK har haft en betydande tillväxt sedan det introducerades. Emellertid har Konkurrensverket tidigare lyft fram att övergången till ISK försvåras av att konsumenter inte kan flytta över befintligt sparande utan att först behöva sälja sitt innehav.

För det tredje, är konsumenter som känner till avgift/avkastning och har flera kompletterande sparformer mer rörliga enligt flertalet av indikatorerna. Dessa bakomliggande faktorer kan tas till intäkt för att indikera intresse och kunskap hos konsumenten om sina innehav och för de finansiella marknaderna.

Sammantaget tyder resultaten på att det finns skillnader i kundrörlighet mellan olika konsumentgrupper. Vissa är mer passivt inställda till sitt sparande och föredrar få sparformer och att kunna samla sina finansiella produkter och tjänster hos en enda aktör. Denna grupp utgörs företrädesvis av

⁵³ Det finns ingen statistiskt signifikant skillnad mellan indikatorn fondbyte mellan de konsumenter som har ett bolån hos en storbank och de som inte har det. Storbanker ger vanligtvis rabatter till konsumenter genom att sänka kostnaderna för bolån.

de som har fondkonto hos en storbank. Andra har en mer aktiv inställning och sprider ut sitt sparande i flera sparformer och hos flera aktörer.

Konsumenter med fondkonto hos en storbank utgör en majoritet av de som sparar i fonder och är mindre rörliga än andra grupper. För nyetablerade fonder kan det vara svårt att konkurrera om denna konsumentgrupp, då de måste erbjuda låga fondavgifter vilket kan ge dålig lönsamhet.

Referenser

AMF (2015), "Avgifterna på fondmarknaden 2014"

Broomé, A. (2014), "ISK är bäst skal för din pension", Aktiespararna, 2014-05-03, www.aktiespararna.se/artiklar/Fonder/ISK-ar-bast-skal-for-din-pension/

Burnham, T.A., Judy K.F. och Vijay M. (2003) "Consumer switching costs: a typology, antecedents, and consequences." *Journal of the Academy of Marketing Science* 31(2), 109-126.

Carlin, B E och Manso, G (2009), "Obfuscation, Learning, and the Evolution of Investor Sophistication", *Review of Financial Studies* 24(3), 754-785

Dur och Zoutenbier (2001) *Working for a Good Cause*, Discussion Paper, Tinbergen Institute.

EFAMA, European Fund and Asset Management Association (2011), "Fund Fees in Europe: Analyzing Investment Management Fees"

Finansinspektionen (2015), "Fonder"

Fondbolagens förening (2014), "Fondspararundersökningen 2014"

Fondbolagens förening (2015b), "Fondsparandet i siffror"

Fondbolagens förening (2015b), "Fondsparandets fördelning, 2015 kvartal 1", www.fondbolagen.se/sv/Statistik--index/Fondsparande-och-fondformogenhet-efter-kategori/

KFST, Konkurrens- og forbrugerstyrelsen (2012) "Forbrugernes skift af mobil- og forsikringsudbydere", *Konkurrence- og Forbrugeranalyse* 08

KKV, Konkurrensverket (2013), "Konkurrensen på den finansiella tjänstemarknaden – inlåning, bolån och fonder", *Rapport* 2013:14

Konsumenternas.se (2015), "Investeringssparkonto", webbsida: www.konsumenternas.se/spara/olika-sparformer/investeringsparkonto

Konsumentverket (2009a), "Konsumentrörligheten på de finansiella marknaderna: En uppföljning åtta år senare", *Konsumentverket, Rapport* 2009:16

Konsumentverket (2009b), "Kundrörlighet – Exempel på hinder för konsumenter inom några viktiga marknader", Konsumentverket, Rapport 2009:5

Layard, R. Guy M. och Stephen N. (2008) "The marginal utility of income", *Journal of Public Economics* 92(8), 1846-1857.

Pettersson, F och Hård af Segerstad, F (2012) "Avkastning och avgifter", en publikation från Fondbolagens förening, Rapportserien Fondspecial - Fördjupning om fonder från Fondbolagens förening

Rouzbehani, R. (2011), "Nya aktörer ritlar om distributionskartan", *Aktiespararen* 2, 50-51

Stiglitz, J. (1979), "Equilibrium in product markets with imperfect information." *The American Economic Review* 69(2), 339-345.

Wilcox, R T (2003), "Bargain Hunting or Star Gazing? Investor's Preferences for Stock Mutual Funds", *Journal of Business* 76(4), 650-651

Bilaga A

I denna bilaga beskrivs först målgruppen för de båda konsumentundersökningarna. Därefter beskrivs hur undersökningarna gjordes samt de metoder som använts för att analysera resultaten från dessa. Därefter beskrivs indikatorerna för rölighet i detalj samt undergruppen *storbankskunder* och hur dessa (inte) skiljer sig från övriga konsumenter. Sist ligger fullständiga resultat från undersökning två.

Målgrupp och utförande

Målgruppen för undersökningarna är personer mellan 18-76 år som har ett privat fondsparande, det vill säga personer med direktsparande, investeringssparkonto, och/eller kapitalförsäkring. Intervjuerna är webbaserade och genomförs i TNS Sifos webbpanel. Panelen rekryteras utifrån ett slumpmässigt urval med representanter från hela Sverige. Intervjufrågorna programmeras i ett frågeformulär som skickas ut till panelen via email. Formuläret kan besvaras via dator, laptop eller smartphone.

För att komma till rätta med eventuella skevheter i undersökningens svars- massa tillämpas en standardmatrisvägning som justerar för kön, ålder och region. En sammanställning av ålder, kön och utbildning hos intervju- personerna i respektive undersökning visar att fördelningen av ålder och kön var ungefär densamma i båda undersökningarna, medan den andra undersökningen innehöll färre lågutbildade intervjupersoner (se Tabell A.1).

Tabell A.1 Deskriptiv statistik, respondenter

	Medelålder	Män	Utbildningsnivå		
			Låg	Medel	Hög
Undersökning 1	49 år	57%	16%	24%	53%
Undersökning 2	47 år	61%	4%	34%	51%

Not: Tabellen tar inte hänsyn till den vikt varje respondent fått i undersökningen.

Källa: Copenhagen Economics

Den första undersökningen innehåller totalt 33 frågor. Antalet frågor som ställs till varje svarande varierar dock beroende på vad denne svarar.⁵⁴ Den andra undersökningen innehåller totalt 19 frågor.

Den första undersökningen genomfördes under perioden 25 juni – 2 juli 2015 och består av 537 intervjuer.⁵⁵ Den andra undersökningen genomfördes under perioden 25 augusti – 8 september 2015 och innehåller 526 intervjuer.

Undersökning 1: Deskriptiv undersökning om konsumenternas rörelsemönster

Chi2-testet är ett icke-parametriskt test, vilket innebär att det inte krävs några antagande om normalfördelning. Emellertid krävas att alla individer är slumpmässigt valda och att urvalet inte är alltför litet⁵⁶. Chi2-testet indikerar om det finns ett statistiskt signifikant samband mellan två olika variabler, exempelvis hur stor sparvolym intervjupersonen har och hur ofta den bevakar/jämför sina fonder. Detta test är lämpligt när man använder ordinala/kategoriska variabler, vilket vi gör i denna undersökning. Chi2-testet anger inte om sambandet är negativt eller positivt utan testar hur mycket den observerade svarsfrekvensen skiljer sig från den frekvens man förväntat sig om det inte fanns ett samband mellan variablerna. Om skillnaden mellan den faktiska frekvensen och den förväntade frekvensen är tillräckligt stor så anger testet att det finns ett samband mellan variablerna. Det innebär att för en viss kategori eller ordinalt värde så kan den faktiska frekvensen vara både större eller lägre än den förväntade frekvensen.

Närmare om storbankskunder

Resultaten från båda undersökningen ett och två visar att storbankskunder verkar vara mindre rörliga än andra fondsparare. Detta skulle kunna bero på att storbankskunder skiljer sig från övriga sparare på andra sätt. En jämförelse av ålder, kön och utbildning visar dock att storbankskunder inte skiljer sig från övriga intervjupersoner i dessa avseenden (se tabell A.5).

⁵⁴ Om intervjupersonen exempelvis inte har direktsparende så ställs inga följdfrågor om direktsparende.

⁵⁵ Totalt samlades 934 intervjuer in, men 397 av dessa hade inte ett privat fondsparende.

⁵⁶ En tumregel är att ha minst 50 individer totalt i alla testade kategorier, och inget av de förväntade värden som räknas ut för varje kategori får understiga fem.

Tabell A.5 Beskrivning av storbankskunder

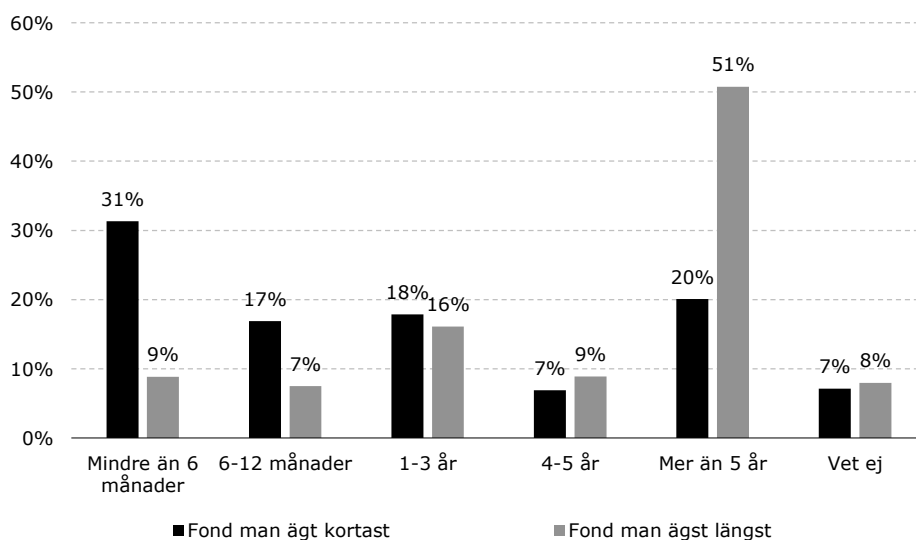
	Andel	Medelålder	Män	Utbildningsnivå		
				Låg	Medel	Hög
Storbankskunder	79%	43 år	53%	15%	30%	55%
Övriga*	21%	45 år	63%	15%	26%	59%
Signifikant skillnad?		Nej	Nej		Nej	
P		23%	8%		69%	

Not: I kategorin övriga ingår de som har ISK; KF eller flera sparformer, medan de som svarat "vet ej" exkluderats. Tabellen tar hänsyn till den vikt varje respondent fått i undersökningen.

Källa: Copenhagen Economics

Hur länge konsumenter ägt sina fonder

En femtedel har ägt den fond man köpte senast i mer än fem år, jmf figur A.2. Hälften har ägt den fond man haft längst i över fem år.

Figur A.2 Hälften har ägt sin äldsta fond i mer än fem år

Not: n=417. Frågan var "Av de fonder du äger idag, hur länge har du ägt andelar i: den fond du ägt kortast? den fond du ägt längst?"

Frågan ställdes till samtliga som visste vilken/vilka sparformer de hade och per sparform. Om en svarande hade flera sparformer rapporteras den de ägt längst/kortast över samtliga sparformer. Investeringsparkonto har funnits sedan 2012, vilket innebär att en kund som längst kan ha ägt andelar i ca 4 år. Åtta procent av de som har Investeringsparkonto har angett att de ägt andelar i mer än fem år. Dessa svaranden har alltså missbedömt hur länge man ägt sin andelar fond.

Källa: Copenhagen Economics konsumentundersökning

Sammantaget visar resultaten att intervjupersonerna oftare köper fondandelar än säljer och att en tredjedel har gjort ett fondbyte under det senaste året, även

om dessa företrädesvis är mellan fonder inom samma fondbolag. Investeringshorisonten och innehaven är ofta långa, över fem år. Majoriteten av intervjupersonerna bevakar sina fondinnehav eller jämför sina fonder mer sällan än en gång i månaden. Priskänsligheten är låg bland intervjupersonerna.

Undersökning 2: Conjoint analys – Hur konsumenterna väljer mellan fonder

Utformning av konsumentundersökning

Den andra undersökningen är en experimentell undersökning, en sk conjoint analys. Undersökningen gick till så att konsumenterna först fick svara på sex inledande frågor om sitt eget fondsparande⁵⁷. Därefter fick de göra tolv val, varje gång mellan två olika fonder (se figur 2.1 för ett exempel, eller Bilaga C för samtliga valsituationer).

Varje fond har tre olika attribut, årlig avgift, fonförvaltare och historisk avkastning (jmf tabell A.2). Dessa attribut har i sin tur fyra till sex olika nivåer. För attributet årlig avgift kan exempelvis nivåerna variera mellan 0 och 2,5 procent. Den historiska avkastningen illustrerades i valet genom en figur som inkluderades tillsammans med varje fond. Denna jämfördes även mot index för de 30 mest sålda aktierna på stockholmsbörsen, OMXS30.

Tabell A.2 Fondattribut

Attribut	Nivåer			
	Årlig avgift	0%	0,5%	osv...*
Fonförvaltare	Storbank	Försäkringsbolag	Annan bank	Fondbolag
Historisk avkastning	Hög-låg	Låg-hög	Ny hög	Ny mycket hög

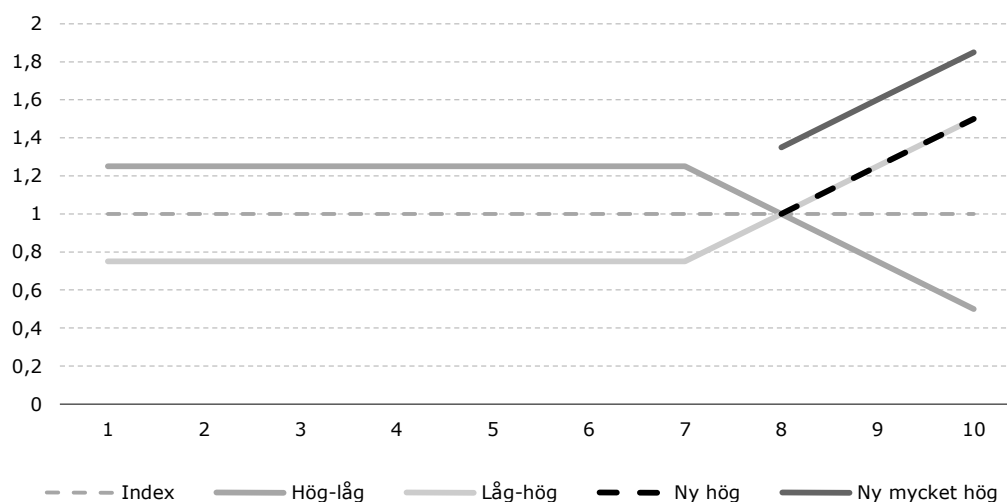
Not: Varje fond kunde alltså ha en fondavgift mellan 0 och 2,5 procent årligen, med intervaller på 0,5 procent. De totala antalet möjliga fondavgifter var därmed sex: 0, 0,5, 1, 1,5, 2 och 2,5 procent.

Källa: Copenhagen Economics

De fyra varianterna på historisk avkastning som presenterades i undersökningen är sammanfattade i figur A.1, där *låg-hög*, använts som referensdummy i analysen. Figuren visar det relativa förhållandet mellan de olika fondernas avkastning och OMXS30.

⁵⁷ För samtliga frågor och fondval, se Bilaga C.

Figur A.1 Historisk avkastning

Källa: Nasdaq (2015), Copenhagen Economics

Tabell A.3 Genomsnittlig avkastning för de olika fonderna

	Hög-låg	Låg-hög	Ny samma	Ny hög	OMXS30
Genomsnittlig avkastning	1,09	1,09	1,3	1,4	1,97

Källa: Nasdaq (2015), Copenhagen Economics

I figuren gick det även att se hur länge de olika fonderna funnits, antingen tre eller tio år. För att förtydliga denna skillnad fanns lanseringsåret även med i textform vid varje val. De två fonder som har tio års historik har under dessa år haft samma genomsnittliga avkastning på 1,09% (se tabell A.3). Fonden *nyetablerad samma* följer *etablerad låg-hög* för de sista tre åren, men saknar de första sju åren, och har en genomsnittlig avkastning på 1,3%. *Nyetablerad hög* har en ännu något högre avkastning, och då den enbart funnits de sista åren landar den genomsnittlig avkastningen på 1,4%.

Genom att variera nivån på attributen går det att analysera hur stor påverkan de olika nivåerna har på oddsens att en konsument väljer en viss fond.

Exempelvis går det i det här fallet att se hur stor påverkan det har på oddsens att en fond blir vald om fondförvaltaren är en storbank jämfört med om det är en annan bank.

För att undvika att intervjupersonerna drar egna slutsatser om fonderna specificeras de gemensamma egenskaperna för alla fonder i början av undersökningen. De gemensamma egenskaperna är att det handlar om aktivt

förvaltade aktiefonder som endast palcerar i OMXS30, där samtliga är tillhör riskkategori fem. Investeringshorisonten som gavs var fem år.

Analys av undersökningen

Analysen gjordes med hjälp av en binary logit model. Resultatet från analysen räknas om så att det går att utläsa den marginella förändringen i oddsen att en fond blir vald över annan, givet de båda fondernas olika nivåer på attributen (REF).

Genom att jämföra förändringen i oddsen för att en fond blir vald med oddsförändringen när fondavgiften stiger med en procentenhet går det att räkna ut den avgiftsskillnad som krävs för att en kund ska vara indifferent mellan två olika nivåer på ett attribut. Detta kan tolkas som den maximala betalningsviljan en genomsnittskonsument har för att få en viss nivå på ett attribut.

Själva analysen gjordes med hjälp av en conditional logit model. Modellen beräknar sannolikheten att en konsument väljer en viss fond framför en annan givet deras olika attribut.

Modellen ser ut som följer:

$$\begin{aligned} \text{Choice}_i = & G(\beta_0 + \beta_{avgift} * \\ & x_{i,avgift} + \beta_{försäkringsbolag} * x_{i,försäkringsbolag} + \beta_{annan\ bank} * \\ & x_{i,annan\ bank} + \beta_{fondbolag} * x_{i,fondbolag} + \\ & + \beta_{etablerad\ låg} * x_{i,etablerad\ låg} + \beta_{ny\ samma} * x_{i,ny\ samma} + \beta_{ny\ hög} * x_{i,ny\ hög}), \end{aligned}$$

Där $x_{i,an}$ är en dummyvariabel som tar värdet ett om den aktuella fonden hade nivå n på attribut a . Exempelvis tar variabeln $x_{i,annan\ bank}$ värdet ett om intervjupersonen valde mellan en fond förvaltd av en storbank och en förvaltd av en annan bank. Varje koefficient, β_{an} , visar den loggade oddsration för den givna variabeln jämfört mot basnivån av samma attribut:

$$\beta_{fondbolag} = \log \left(\frac{\text{odds}_{\text{väljer fondbolag}}}{\text{odds}_{\text{väljer storbank}}} \right).$$

I samtliga fall som redovisas i denna rapport är referensdummy för förvaltare *storbank* och för avkastning *etablerad samma*.

För att få fram skillnaden i oddsration (Dur och Zoutenbier, 2001, p10) exponentieras koefficienten (som är i log-form)

$$\text{Marginell skillnad i oddsratio} = \exp(\beta_{\text{fondbolag}}) - 1$$

Analysen genomförs förutom för hela urvalet även för tre undergrupper: de som föredrar att handla hos en storbank jämfört med andra aktörer, de med god respektive mindre god kunskap om avkastning och avgift på egna fonder samt konsumenter som kompletterar med flera sparformer jämfört med de som endast har fondkonto och sparkonto. Skillnaden mellan de olika grupperna testas genom att jämföra konfidensintervallen. Om konfidensintervallen inte överlappar är skillnaden statistiskt signifikant.

Fullständiga resultat från undersökning 2

Deskriptiv statistik för conjoint analys

Beskrivning av respondenter

Tabell A.7-A.9 beskriver intervjupersonerna i undersökning 2. Andelen som kände till avgift och avkastning i första undersökningen var ca 20% respektive 40%. Skillnaden i kunskap om avkastning mellan de två undersökningarna beror på att svarsalternativen ser annorlunda ut i undersökning två. I den andra undersökningen finns de tre alternativen "jag vet att värdet inte ökat/inte minskat/är ungefär oförändrat", samlat under "ungefär" och alternativet "jag vet ungefär hur mycket värdet förändrats" är tillagt i kategorin "ja".

Tabell A.7 Kunskap om eget fondsparande

Kunskap om egna fonder	Ja	Ungefär	Nej
Känner till avgift	22%	20%	58%
Känner till avkastning	73%	27%	0%
Avgift och/eller avkastning	75%		
Varken eller	0%		

Not: Kunskap om avkastning bygger på andra svarsalternativ än den första konsumentundersökningen och resultaten är därför inte jämförbara mellan undersökningarna.

Källa: Copenhagen Economics

37 procent av intervjupersonerna i den första undersökningen hade minst en sparform utöver fondkonto och eventuellt sparkonto, vilket är nära de 44 procenten i denna undersökning (se tabell A.8).

Tabell A.8 Sparformer

Sparformer	Andel
Sparkonto	75%
Aktier	36%
Obligationer	6%
Strukturerade produkter	5%
Andra finansiella instrument	5%
Annan	4%
Nej	11%
Andra sparformer, exkl sparkonto	44%

Källa: Copenhagen Economics

Även andelen som föredrar en storbank respektive andra förvaltare liknar siffrorna i den första undersökningen (se tabell A.9). Andel storbankskunder i första undersökningen var 67 procent och försäkringsbolagskunderna utgjorde 10 procent.

Tabell A.9 Förstaval för fondhandel

Vänder sig helst till:	
Storbank	72%
Försäkringsbolag	10%
Nordnet	2%
Avanza	7%
Annan	6%
Vet ej	2%

Källa: Copenhagen Economics

Resultat

I figur A.6 på nästa sida illustreras de parametrar som erhöles från den multinomiala logit-modellen. Parametervärdena har omvandlats till förändring i odds och den vertikala axeln anger förändringen i oddsen för att konsumenten väljer fonden det attribut som anges på den horisontella axeln.⁵⁸ Samtliga skattade värden, inklusive standardfel och signifikansnivå, beskrivs även i tabell A.10 nedan. Värdena omräknade till marginell förändring i oddsratio återfinns i tabell A.11 på nästa sida. Om exempelvis fondavgiften ökar med 1 procentenhet minskar oddsen att konsumenten väljer denna fond med 66 procent. Samtliga parametrar förutom fondavgift är dummy-variabler. Dessa ska tolkas mot ett bas-scenario där avkastning är låg-hög och fondförvaltare är en storbank. Det innebär att en fond som förvaltas av ett fondbolag istället för

⁵⁸ Odds för att p inträffar definieras som p/q , där $q=1-p$.

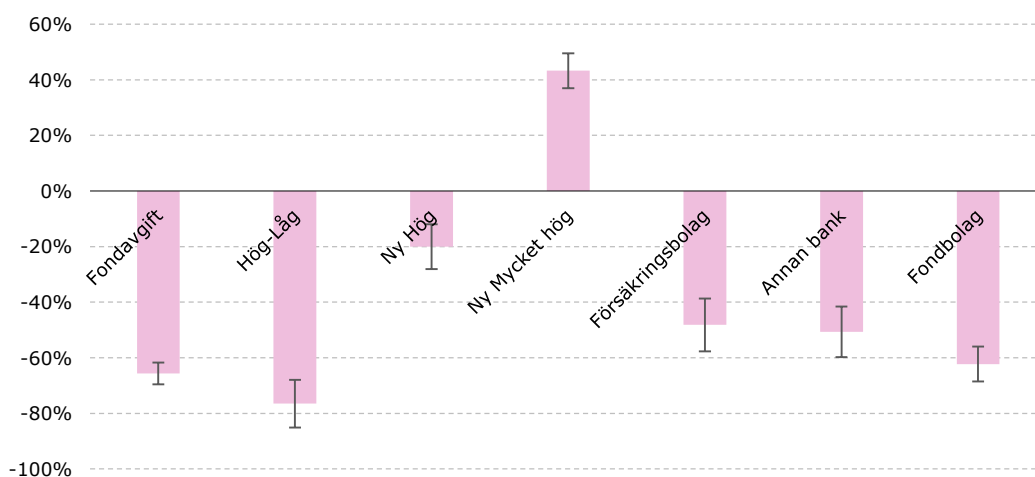
storbank (bas-scenari) minskar oddsen att konsumenten väljer den fonden med 62 procent.

Tabell A.10 Huvudresultat

	Parameter	Standardfel	T-värde	Pr(> t)	
Intercept	-0,04	0,04	-1,12	0,26	
Fondavgift	-1,07	0,04	-27,79	0,00	***
Hög-Låg	-1,45	0,08	-17,67	0,00	***
Ny Hög	-0,22	0,08	-2,88	0,00	**
Ny Mycket hög	0,36	0,06	5,86	0,00	***
Försäkringsbolag	-0,66	0,09	-7,23	0,00	***
Annan bank	-0,71	0,09	-8,08	0,00	***
Fondbolag	-0,97	0,06	-15,98	0,00	***

Källa: Copenhagen Economics

Figur A.6 Resultat från den multinomiala logit-modellen, förändring i odds

Not: Jämfört med en låg-hög historisk avkastning och en storbank som fondförvaltare. Alla resultat utom sannolikheten att en konsument väljer ett försäkringsbolag är statistiskt signifikanta.

Källa: Copenhagen Economics

Av figuren framgår att konsumenter föredrar fonder som har presterat väl relativt index under de senaste åren snarare än under tidigare år. Fonden hög-låg sänker oddsen att fonden väljs med 66 procent jämfört med bas-scenariot. Konsumenter föredrar också en fond som har varit etablerad under en längre tid framför en som varit etablerad kortare tid, även om avkastningen är densamma. Fonden ny-hög sänker oddsen med 20 procent jämfört med bas-scenariot. Om en nyetablerad fond har tillräckligt mycket högre avkastning än

den etablerade fonden föredras dock den nyetablerade fonden. Fond ny mycket hög har en avkastning som är 0,10 procentenheter högre än bas-scenariot och höjer oddsen att fonden blir vald med 43 procent.

Tabell A.11 Huvudresultat omräknade till marginell förändring i oddsratio

	Oddsförändring	Standardfel	Konfidensintervall	
			Min	Max
Intercept				
Fondavgift	-66%	4%	-70%	-62%
Hög-Låg	-76%	9%	-85%	-68%
Ny Hög	-20%	8%	-28%	-12%
Ny Mycket hög	43%	6%	37%	50%
Försäkringsbolag	-48%	10%	-58%	-39%
Annan bank	-51%	9%	-60%	-42%
Fondbolag	-62%	6%	-69%	-56%

Källa: Copenhagen Economics

Vidare framgår att konsumenter verkar föredra storbanker som fondförvaltare framför andra banker och fondbolag. Om fondförvaltaren är en annan bank sjunker oddsen med 51 procent jämfört med bas-scenariot (storbank). Om fondförvaltaren är ett fondbolag sjunker oddsen med 62 procent.

Nedan visas en uppskattning av hur mycket högre fondavgift det går att ta för en viss nivå av ett attribut innan konsumenterna är indifferent mellan två fonder. Denna går att ta fram genom att dividera oddsförändringen för att konsumenterna väljer en fond med en viss nivå av ett attribut med samma förändring när fondavgiften ökar med en procent. Resultaten för olika nivåer av förvaltare visas i tabell A.12 och för olika nivåer av historisk avkastning i tabell A.13.

Tabell A.12 Nödvändig avgiftsförändring vid annan förvaltare, procentenheter

Byta från ↓ till →	Storbank	Försäkringsbolag	Annan bank	Fondbolag
Storbank		0,61	0,66	0,91
Försäkringsbolag	-0,61		0,05	0,30
Annan bank	-0,66	-0,05		0,25
Fondbolag	-0,91	-0,30	-0,25	

Källa: Copenhagen Economics

Tabell A.13 Nödvändig avgiftsförändring vid annan avkastningshistorik, procentenheter

Byta från ↓ till →	Hög-låg	Låg-hög	Ny hög	Ny mycket hög
Hög-låg		-1,35	-1,15	-1,69
Låg-hög	1,35		0,21	-0,34
Ny hög	1,15	-0,21		-0,55
Ny mycket hög	1,69	0,34	0,55	

Not: Signifikansnivåer: * = 5% ** = 1% *** = 0,1%.

Källa: Copenhagen Economics

Undergrupper

Den nödvändiga avgiftsförändringen för att en konsument ska vara indifferent mellan två nivåer av ett attribut skiljer sig mellan flera av undergrupperna som testades. Då resultatet för undergrupperna endast testades med referensdummys *storbank* och *etablerad låg-hög* finns endast dessa *trade-offs* med i tabell A.14 och A.15 nedan.

Tabell A.14 Nödvändig avgiftsförändring vid annan förvaltare, procentenheter

Byt från storbank till →	Annan bank	Signifikans	Försäkringsbolag	Signifikans	Fondbolag	Signifikans
Storbank	0,80	***	0,77	***	1,11	***
Övriga	0,35	*	0,25		0,58	***
Bättre kunskap	0,64	***	0,62	***	0,91	***
Sämre kunskap	0,73	***	0,61	**	0,91	***
Flera sparformer	-1,10	*	2,32	***	6,12	***
Färre sparformer	0,70	***	0,70	***	0,87	***
Hela urvalet	0,66	***	0,61	***	0,91	***

Not: Den signifikanta skillnaden anger huruvida resultatet är signifikant för den aktuella gruppen. (Dvs inte huruvida det finns en signifikant skillnad mellan de olika grupperna.) Signifikansnivåer: * = 5% ** = 1% *** = 0,1%.

Källa: Copenhagen Economics

Tabell A.15 Nödvändig avgiftsförändring vid annan avkastningshistorik, procentenheter

Byt från etablerad till →	Etablerad hög-låg	Signifikans	Nyetablerad samma	Signifikans	Nyetablerad högre	Signifikans
Storbank	1,45	***	0,23	**	-0,30	***
Övriga	1,24	***	0,13		-0,37	***
Bättre kunskap	1,34	***	0,19	*	-0,36	***
Sämlre kunskap	1,36	***	0,28		-0,27	*
Flera sparformer	7,07	***	-1,85	*	0,17	
Färre sparformer	1,38	***	0,27	**	-0,29	***
Hela urvalet	1,35	***	0,21	**	-0,34	***

Källa: Copenhagen Economics

Storbankskunder

Följande tre tabeller anger resultaten för de som föredrar att handa hos en storbank (tabell A.16), de som föredrar att handla hos en annan aktör (tabell A.17) och huruvida det finns en signifikant skillnad mellan de båda gruppernas resultat (tabell A.18).

Tabell A.16 Föredrar storbank

	Parameter	Standardfel	T-värde	Pr(> t)	Oddsförändring	Standardfel	
Intercept	0,06	0,04					
Fondavgift	-0,99	0,04	-23,48	0,00	***	-63%	4%
Hög-Låg	-1,44	0,09	-15,29	0,00	***	-76%	10%
Ny Hög	-0,23	0,09	-2,59	0,01	**	-20%	9%
Ny Mycket hög	0,30	0,07	4,41	0,00	***	35%	7%
Försäkringsbolag	-0,77	0,10	-7,34	0,00	***	-54%	11%
Annan bank	-0,80	0,10	-7,90	0,00	***	-55%	11%
Fondbolag	-1,10	0,07	-16,27	0,00	***	-67%	7%

Källa: Copenhagen Economics

Tabell A.17 Föredrar annan förvaltare

	Parameter	Standardfel	T-värde	Pr(> t)	Oddsförändring	Standardfel
Intercept	0,06	0,06				
Fondavgift	-1,24	0,07	-16,90	0,00	*** -71%	8%
Hög-Låg	-1,54	0,16	-9,57	0,00	*** -79%	17%
Ny Hög	-0,16	0,15	-1,04	0,30		-15%
Ny Mycket hög	0,46	0,12	3,94	0,00	*** 58%	12%
Försäkringsbolag	-0,32	0,17	-1,86	0,06		-27%
Annan bank	-0,43	0,17	-2,57	0,01	* -35%	18%
Fondbolag	-0,72	0,12	-6,22	0,00	*** -51%	12%

Källa: Copenhagen Economics

Tabell A.18 Skillnad mellan de som föredrar att handla hos en storbank och övriga

	Konfidensintervall				Överlapp?
	Storbank		Övriga		
	Min	Max	Min	Max	
Intercept	-1%	13%	-6%	18%	Nej
Fondavgift	-108%	-91%	-138%	-110%	Nej
Hög-Låg	-163%	-126%	-185%	-122%	Nej
Ny Hög	-40%	-6%	-45%	14%	Nej
Ny Mycket hög	17%	43%	23%	69%	Ja
Försäkringsbolag	-97%	-56%	-65%	2%	Nej
Annan bank	-100%	-60%	-76%	-10%	Ja
Fondbolag	-123%	-97%	-95%	-49%	Nej

Källa: Copenhagen Economics

Kunskap

Tabell A.19 anger resultaten för de som har god kännedom om antingen sin fondavgift eller den historiska avkastningen för den fond har störst innehav i. Tabell A.20 anger resultaten för de som inte har lika god kännedom och tabell A.21 visar huruvida det finns en signifikant skillnad mellan de båda gruppernas resultat.

Tabell A.19 Bättre kunskap om fondavgifter och fondhistorik

	Parameter	Standardfel	T-värde	Pr(> t)	Oddsförändring	Standardfel	
Intercept	-0,03	0,05					
Fondavgift	-1,16	0,05	-24,52	0,00	***	-69%	5%
Hög-Låg	-1,56	0,10	-15,94	0,00	***	-79%	10%
Ny Hög	-0,22	0,09	-2,37	0,02	*	-20%	10%
Ny Mycket hög	0,42	0,07	5,66	0,00	***	52%	8%
Försäkringsbolag	-0,72	0,11	-6,47	0,00	***	-51%	12%
Annan bank	-0,75	0,11	-6,98	0,00	***	-53%	11%
Fondbolag	-1,06	0,07	-14,52	0,00	***	-65%	8%

Källa: Copenhagen Economics

Tabell A.20 Sämre kunskap om fondavgifter och fondhistorik

	Parameter	Standardfel	T-värde	Pr(> t)	Oddsförändring	Standardfel	
Intercept	-0,08	0,07					
Fondavgift	-0,85	0,07	-12,77	0,00	***	-57%	7%
Hög-Låg	-1,16	0,15	-7,67	0,00	***	-69%	16%
Ny Hög	-0,24	0,14	-1,74	0,08		-21%	15%
Ny Mycket hög	0,23	0,11	2,01	0,04	*	26%	12%
Försäkringsbolag	-0,52	0,16	-3,23	0,00	**	-41%	18%
Annan bank	-0,62	0,15	-4,06	0,00	***	-46%	17%
Fondbolag	-0,78	0,11	-6,83	0,00	***	-54%	12%

Källa: Copenhagen Economics

Tabell A.21 Skillnad mellan de med bättre och sämre kunskap om fondavgifter och fondhistorik

	Konfidensintervall				Överlapp?
	Storbank		Övriga		
	Min	Max	Min	Max	
Intercept	-12%	6%	-21%	5%	Nej
Fondavgift	-125%	-107%	-99%	-72%	Nej
Hög-Låg	-175%	-137%	-146%	-86%	Nej
Ny Hög	-41%	-4%	-51%	3%	Nej
Ny Mycket hög	27%	56%	1%	45%	Nej
Försäkringsbolag	-93%	-50%	-84%	-20%	Ja
Annan bank	-96%	-54%	-92%	-32%	Ja
Fondbolag	-120%	-91%	-100%	-55%	Nej

Källa: Copenhagen Economics

Sparformer

De sista tre tabellerna i denna bilaga anger resultaten för de som har minst en annan sparform utöver fondsparande och ett eventuellt sparkonto (tabell A.22), jämfört med de som endast har fondkonto och eventuellt ett sparkonto

(tabell A.23), samt huruvida det finns en signifikant skillnad mellan de båda gruppernas resultat (tabell A.24).

Tabell A.22 Flera sparformer

	Parameter	Standardfel	T-värde	Pr(> t)	Oddsförändring	Standardfel
Intercept	0,38	0,05				
Fondavgift	-0,22	0,03	-7,87	0,00	*** -20%	3%
Hög-Låg	-1,55	0,14	-10,69	0,00	*** -79%	16%
Ny Hög	0,40	0,10	4,03	0,00	*** 50%	11%
Ny Mycket hög	-0,04	0,10	-0,39	0,70	-4%	10%
Försäkringsbolag	-0,51	0,11	-4,70	0,00	*** -40%	11%
Annan bank	0,24	0,10	2,37	0,02	* 27%	11%
Fondbolag	-1,34	0,09	-14,10	0,00	*** -74%	10%

Källa: Copenhagen Economics

Tabell A.23 Endast fondkonto och sparkonto

	Parameter	Standardfel	T-värde	Pr(> t)	Oddsförändring	Standardfel
Intercept	-0,08	0,05				
Fondavgift	-1,00	0,05	-20,18	0,00	*** -63%	5%
Hög-Låg	-1,38	0,11	-12,85	0,00	*** -75%	11%
Ny Hög	-0,27	0,10	-2,65	0,01	** -24%	11%
Ny Mycket hög	0,29	0,08	3,63	0,00	*** 34%	8%
Försäkringsbolag	-0,71	0,12	-5,86	0,00	*** -51%	13%
Annan bank	-0,70	0,11	-6,12	0,00	*** -50%	12%
Fondbolag	-0,88	0,08	-11,01	0,00	*** -58%	8%

Källa: Copenhagen Economics

Tabell A.24 Skillnad mellan de med flera sparformer och de med endast fondkonto och sparkonto

	Konfidensintervall				Överlapp?
	Storbank		Övriga		
	Min	Max	Min	Max	
Intercept	27%	48%	-17%	2%	Ja
Fondavgift	-27%	-16%	-110%	-91%	Nej
Hög-Låg	-183%	-126%	-159%	-117%	Nej
Ny Hög	21%	60%	-47%	-7%	Nej
Ny Mycket hög	-22%	15%	13%	45%	Ja
Försäkringsbolag	-72%	-30%	-94%	-47%	Nej
Annan bank	4%	44%	-92%	-47%	Ja
Fondbolag	-152%	-115%	-103%	-72%	Nej

Källa: Copenhagen Economics

Bilaga B

Konsumentundersökning 1

Undersökning av fondkunder: undersökning 1

Stickprov:

500 respondenter,

18-76(?) år,

har privat fondsparande (direktspar, ISK, Kapitalförvaltning)

Fråga 0-fråga 5: max 12 frågor

Fråga 6-13: max 21 frågor

Totalt: max 33 frågor

Intro

Välkommen till mätningen!

Vi tackar för att du tar dig tid att svara på frågor.

Den här undersökningen utförs på uppdrag av Konkurrensverket och handlar om kunder rörlighet på fondmarknaden.

Konkurrensverkets roll är att främja konkurrens, vilket gynnar dig som konsument.

Givetvis är alla svar anonyma.

Tryck på "OK" nedanför för att komma till första frågan.

Innehav 1

Fråga 0: Kvalificering för undersökning

Har du ett privat fondsparande?

Privat fondsparande innefattar ägande i fonder genom direktsparande i fonder, investeringssparkonto och/eller kapitalförsäkring. Det innefattar inte fondsparande i individuellt pensionssparande (IPS) eller privat pensionssparande som är avdragsgill.

Tabell 1

Ja, jag har privat fondsparande	Nej, jag har inte privat fondsparande
---------------------------------	---------------------------------------

[Svar "Ja, jag har privat fondsparande" krävs för att respondent ska få ta undersökning och räknas in i stickprovet på 500 respondenter]

Fråga 1: Sparandeform (3-4 frågor)

Vet du genom vilken sparandeform du sparar i fonder? Om det är genom flera former, ange samtliga

Om du för muspekaren över respektive svarsalternativ kan du läsa en kort förklaring till de olika sparandeformerna.

Tabell 1

Jag sparar genom Direktsparande	Jag sparar genom Investeringssparkonto (ISK)	Jag sparar genom Kapitalförsäkring	Vet ej
---------------------------------	--	------------------------------------	--------

Direktsparande innebär att du själv väljer vilka fonder du vill spara i och sedan köper dessa av en återförsäljare, ex via fondbolaget, bank/försäkringsbolag eller fondtorg. Med direktsparande betalar du 30 procent i skatt på kapitalvinsten när du säljer en fond, samt en särskild fondskatt på 0,12 procent av fondinnehavet.

Investeringsparkonto (ISK) är ett konto där du kan spara i fonder men också i enskilda värdepapper. Med ISK kan du byta fonder utan att det blir skatt på kapitalvinsten. Istället betalar du en årlig schablonskatt på ditt kapital som motsvarar 30 procent av statslåneräntan.

Kapitalförsäkring är ett sparkonto som endast erbjuds av försäkringsbolag, där du får spara i fonderna som försäkringsbolaget erbjuder. Med kapitalförsäkring kan du byta fonder utan att det blir skatt på kapitalvinsten. Istället betalar du en årlig skatt på kapitalet som motsvarar 30 procent av statslåneräntan.

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Direktsparande" i Tabell 1]

Tabell 1.1

Hos vilken/vilka aktör/aktörer har du ditt konto för Direktsparande? Det är hos den aktör där du har ditt konto som du köper/säljer fonder och kan bevaka utvecklingen av dina fonder.

Om aktören inte finns med i listan, klicka då i "Annan" och ange namnet där.

	Direktsparande
Swedbank	
Handelsbanken	
Nordea	
SEB	
Skandiabanken/Skandia	
Folksam	
AMF	
Länsförsäkringar	
Nordnet	
Avanza	
Annan, nämligen:	
Vet ej	

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Investeringsparkonto (ISK)" i Tabell 1]

Tabell 1.2

Hos vilken/vilka aktör/aktörer har du ditt Investeringsparkonto? Det är hos den aktör där du har ditt konto som du köper/säljer fonder och kan bevaka utvecklingen av dina fonder.

Om aktören inte finns med i listan, klicka då i "Annan" och ange namnet där

	Investeringsparkonto
Swedbank	
Handelsbanken	
Nordea	
SEB	
Skandiabanken/Skandia	
Folksam	
AMF	
Länsförsäkringar	
Nordnet	
Avanza	
Annan, nämligen:	
Vet ej	

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Kapitalförsäkring" i Tabell 1]

Tabell 1.2

Hos vilken/vilka aktör/aktörer har du ditt Kapitalförsäkringskonto? Det är hos den aktör där du har ditt konto som du köper/säljer fonder och kan bevaka utvecklingen av dina fonder.

Om aktören inte finns med i listan, klicka då i "Annan" och ange namnet där

	Kapitalförsäkring
Swedbank	
Handelsbanken	
Nordea	
SEB	
Skandiabanken/Skan dia	
Folksam	
AMF	
Länsförsäkringar	
Nordnet	
Avanza	
Annan, nämligen:	
Vet ej	

[Om respondent svarat "Vet ej" i Tabell 1]

Tabell 2

Hos vilken/vilka aktör/aktörer har du ditt fondkonto? Det är hos den aktör där du har ditt konto som du köper/säljer fonder och kan bevaka utvecklingen av dina fonder.

Swedbank	
Handelsbanken	
Nordea	
SEB	
Skandiabanken/Skan dia	
Folksam	
AMF	
Länsförsäkringar	
Nordnet	
Avanza	
Annan, nämligen:	
Vet ej	

[Om respondent svarat "Vet ej" i Tabell 2]

Tabell 3

Vet du vilken aktör som brukar informera dig om utvecklingen av dina fonder?

Min bank/försäkringsbolag, nämligen:
Fondbolaget, nämligen:
Fondtorget (ex Avanza eller Nordnet), nämligen:
Vet ej

Innehav 2

Fråga 2: Fondbolag (1-3 frågor)

[Se frågor nedan]

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Direktsparande" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 1

Du angav att du hade konto för direktsparande hos XX, YY [svar i Tabell 1.1 Fråga 1].

Vet du vem som förvaltar fonderna?

Tänk på att den aktör som du har ditt sparande hos inte nödvändigtvis är den som förvaltar fonderna.

Ange de förvaltare av dina fonder du känner till. Har du flera olika fonder/förvaltare ber vi dig ange samtliga förvaltare av dina fonder som du känner till.

--

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Investeringssparkonto (ISK)" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 2

Du angav att du hade investeringssparkonto hos XX, YY [svar i Tabell 1.2 Fråga 1].

Vet du vem som förvaltar fonderna?

Tänk på att den aktör som du har ditt sparande hos inte nödvändigtvis är den som förvaltar fonderna.

Ange de förvaltare av dina fonder du känner till. Har du flera olika fonder/förvaltare ber vi dig ange samtliga förvaltare av dina fonder som du känner till.

[Om respondent svarat " Jag sparar genom Kapitalförsäkring" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 3

Du angav att du hade kapitalförsäkringskonto hos XX, YY [svar i Tabell 1.2 Fråga 1].

Vet du vem som förvaltar fonderna?

Tänk på att den aktör som du har ditt sparande hos inte nödvändigtvis är den som förvaltar fonderna.

Ange de förvaltare av dina fonder du känner till. Har du flera olika fonder/förvaltare ber vi dig ange samtliga förvaltare av dina fonder som du känner till.

[Om respondent svarat "Vet ej" i Tabell 1 Fråga 1 och inte svarat "Vet ej" i Tabell 2 Fråga 1]

Tabell 4

Du angav att du hade fondkonto hos XX, YY [svar i Tabell 1.3 Fråga 1].

Vet du vem som förvaltar fonderna?

Tänk på att den aktör som du har ditt sparande hos inte nödvändigtvis är den som förvaltar fonderna.

Ange de förvaltare av dina fonder du känner till. Har du flera olika fonder/förvaltare ber vi dig ange samtliga förvaltare av dina fonder som du känner till.

--

Fråga 4: Investerat belopp (1-3 frågor)

[Se fråga nedan]

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Direktsparande" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 1

Hur mycket uppskattar du att det totala värdet är för ditt Direktsparande idag?

0-10.000 kr
10.001-50.000 kr
50.001-100.000 kr
100.001-250.000 kr
Mer än 250.000 kr
Vet ej/vill inte svara

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Investeringsparkonto (ISK)" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 2

Hur mycket uppskattar du att det totala värdet är på ditt/dina
Investeringsparkonto/konton idag?

0-10.000 kr
10.001-50.000 kr
50.001-100.000 kr
100.001-250.000 kr
Mer än 250.000 kr
Vet ej/vill inte svara

[Om respondent svarat " Jag sparar genom Kapitalförsäkring" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 3

Hur mycket uppskattar du att det totala värdet är på ditt/dina
Kapitalförsäkringskonto/konton idag?

0-10.000 kr
10.001-50.000 kr
50.001-100.000 kr
100.001-250.000 kr
Mer än 250.000 kr
Vet ej/vill inte svara

[Om respondent svarat "Vet ej" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 4

Hur mycket uppskattar du att det totala värdet är på ditt/dina fondkonto/konton idag?

0-10.000 kr
10.001-50.000 kr
50.001-100.000 kr
100.001-250.000 kr
Mer än 250.000 kr
Vet ej/vill inte svara

Fråga 5: Hur länge ägt andelar

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Direktsparande" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 1

Du angav att du hade konto för direktsparande hos XX, YY [svar i Tabell 1.1 Fråga 1].

Av de fonder du äger idag via ditt direktsparande, hur länge har du ägt andelar i...

- den fond som du ägt kortast tid?
- den fond som du ägt längst tid?

Tabell 1

	Mindre än 6 månader	6-12 månader	1-3 år	3-5 år	Mer än 5 år
Den fond som jag ägt andelar i kortast tid har jag haft sedan...					
Den fond som jag ägt andelar i längst tid har jag haft sedan...					

[Om respondent svarat "Jag sparar genom Investeringsparkonto" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 1

Du angav att du hade konto för investeringssparkonto hos XX, YY [svar i Tabell 1.1 Fråga 1].

Av de fonder du äger idag via ditt Investeringsparkonto, hur länge har du ägt andelar i...

- den fond som du ägt kortast tid?
- den fond som du ägt längst tid?

Tabell 1

	Mindre än 6 månader	6-12 månader	1-3 år	3-5 år	Mer än 5 år
Den fond som jag ägt andelar i kortast tid har jag haft sedan...					
Den fond som jag ägt andelar i längst tid har jag haft sedan...					

[Om respondent svarat "Jag sparar genom kapitalförsäkringskonto" i Tabell 1 Fråga 1]

Tabell 1

Du angav att du hade konto för Kapitalförsäkring hos XX, YY [svar i Tabell 1.1 Fråga 1].

Av de fonder du äger idag via ditt Kapitalförsäkring, hur länge har du ägt andelar i...

- den fond som du ägt kortast tid?
- den fond som du ägt längst tid?

Tabell 1

	Mindre än 6 månader	6-12 månader	1-3 år	3-5 år	Mer än 5 år
Den fond som jag ägt andelar i kortast tid har jag haft sedan...					
Den fond som jag ägt andelar i längst tid har jag haft sedan...					

Fondavgift och utveckling

Fråga 6: Fondavgift och utveckling (4 frågor)

Vet du hur stor fondavgiften är för den fond som du spar mest pengar i?

Tabell 1

Ja, både i procent och i ungefärligt antal kronor per år	Ja, i procent, men inte i kronor	Jag vet ungefär hur stor den är i procent, men inte i kronor	Jag vet inte hur stor avgiften är

Hur nöjd är du med fondavgiften på dina fonder? Indikera på skalan. 0 betyder mycket missnöjd och 10 betyder mycket nöjd

Tabell 2

0	1	...	10
----------	----------	------------	-----------

Känner du till värdeutvecklingen i dina fonder under de senaste 12 månaderna?

Tabell 3

Ja, jag vet exakt hur mycket värdet förändrats	Jag vet ungefär hur mycket värdet förändrats	Jag vet att värdet inte minskat	Jag vet att värdet inte ökat	Nej
---	---	--	-------------------------------------	------------

Hur nöjd är du med värdeutvecklingen av dina fonder under de senaste 12 månaderna? Indikera på skalan. 0 betyder mycket missnöjd och 10 betyder mycket nöjd

Tabell 4

0	1	...	10
----------	----------	------------	-----------

Andra tjänster och innehav

Fråga 7: Andra tjänster i bank

Är du kund hos någon av dessa banker eller försäkringsbolag?

Tabell 1

	Har sparkonto/ lönekonto	Har andra sparandefor mer än fonder	Har försäkring	Har lån	Annan tjänst/produkt (förutom fonder)
Swedbank					
Handelsbanken					
Nordea					
SEB					
Skandia					
Folksam					

AMF					
Länsförsäkringar					
Annan [ange vilken]					
Vet ej					

Fråga 8: Andra former av sparande

Sparar du i andra produkter/tjänster än fonder? Kryssa i så fall i dessa i listan nedan

Tabell 1

Sparkonto	Aktier	Obligationer	Strukturerade produkter	Andra finansiella instrument	Annat [ange vad]	Nej, jag har inga andra sparformer
-----------	--------	--------------	-------------------------	------------------------------	------------------	------------------------------------

Bevekelsegrunder för fondköp

Fråga 9: Fondköp senaste året (1-2 frågor)

Hur många gånger uppskattar du att du köpt eller sålt fondandelar under de senaste 12 månaderna?

Tabell 1

Antal gånger	Köpt fondandelar	Sålt fondandelar
Ingen gång		
1 gång		
2-5 gånger		
6-10 gånger		
11-15 gånger		
16-20 gånger		
Mer än 20 gånger		

[Om svarat "Ingen gång" i båda kolumnerna i Tabell 1]

Varför har du inte köpt eller sålt några fonder senaste 12 månaderna?

Tabell 3

Jag är nöjd med mina fonder
Det verkar krångligt
Jag vet inte hur jag ska göra
Jag tycker fonder är ointressant
Jag lägger hellre min tid på annat
Annat [ange vad]

Fråga 10: Fondbyte (2-6 frågor)

Har du under de senaste 12 månaderna gjort minst ett fondbyte på det sätt som beskrivs nedan? [Om inte svarat "Ingen gång" i båda kolumnerna Tabell 1, Fråga 9]

Tabell 1

Jag har sålt hela eller större delen av mitt innehav i en fond och använt pengarna för att köpa innehav i en annan fond	Ja	Nej	Vet ej
---	-----------	------------	---------------

[Om "Ja" i Tabell 1]

Tabell 2.1

På vilket sätt byte du?

Jag bytte mellan fonder hos en och samma fondförvaltare [ange vilket]	Jag bytte mellan fonder hos två olika fondförvaltare [ange vilka]
---	---

[Om "Ja" i Tabell 1]

Tabell 2.2

I vilka avseenden trodde du att den fonden du köpte var bättre än den du sålde?

Att de personer som förvaltar fonden verkade mer kompetenta
Att fonden investerade etiskt (ex inte i företag som använder barnarbete, eller med miljöinriktning)
Att fonden hade en bättre historisk avkastning
Att fonden hade lägre avgifter
Att fonden hade en bra rating (ex av Morningstar)
Annat [indikera vad]
Vet ej

[Om "Ja" i Tabell 1]

Tabell 2.3

Vad fick dig att överväga att byta fond?

Rekommenderad av en rådgivare på min bank/försäkringsbolag
Rekommenderad av en oberoende rådgivare
Rekommenderad av en vän/familjemedlem
Jag jämförde fonder på min banks fondtorg
Jag jämförde fonder på ett annat fondtorg (ex Avanza eller Nordnet)

Jag sökte information i bloggar/artiklar
Jag gick in på fondbolagets hemsida
Annons/direktreklam
Jag läste i morgon-/kvällspressen
Rekommenderad via arbetet/facket
Annat [indikera vad]
Vet ej

[Om "Ja" i Tabell 1]

Tabell 2.4

Hur gick du tillväga när du bytte fond?

Jag bytte direkt via fondbolaget (ex insättning via bankgiro/autogiro)
Jag bytte via min rådgivare på banken/försäkringsbolaget
Jag bytte via min banks fondtorg
Jag bytte via ett annat fondtorg (ex Avanza)
Annat [indikera vad]
Vet ej

[Om ""Nej" eller "Vet ej" i Tabell 1]

Tabell 3

Har du under de senaste 12 månaderna gjort minst ett fondbyte på det sätt som beskrivs nedan?

Jag har slutat köpa andelar i en fond och börjat köpa andelar i en annan fond istället	Ja	Nej	Vet ej
--	-----------	------------	---------------

[Om "Ja" i Tabell 3]

Tabell 4.1

På vilket sätt bytte du?

Jag bytte mellan fonder hos en och samma fondförvaltare [ange vilket]	Jag bytte mellan fonder hos två olika fondförvaltare [ange vilka]
---	---

[Om "Ja" i Tabell 3]

Tabell 4.2

I vilka avseenden trodde du att den fond du bytte till bättre?

Att de personer som förvalde fonden verkade mer kompetenta
Att fonden investerade etiskt (ex inte i företag som använder barnarbete)
Att fonden hade en bättre historisk avkastning
Att fonden hade lägre avgifter
Att fonden har en bra rating (ex av Morningstar)
Annat [indikera vad]
Vet ej

[Om "Ja" i Tabell 3]

Tabell 4.3

Vad fick dig att byta fond?

Rekommenderad av en rådgivare på min bank/försäkringsbolag
Rekommenderad av en oberoende rådgivare
Rekommenderad av en vän/familjemedlem
Jag jämförde fonder på min banks fondtorg
Jag jämförde fonder på ett annat fondtorg (ex Avanza eller Nordnet)
Information i bloggar/artiklar
Jag gick in på fondbolagets/fondbolagens hemsida
Annons/direktreklam
Jag läste i morgon-/kvällspressen
Rekommenderad via arbetet/facket
Annat [indikera vad]
Vet ej

[Om "Ja" i Tabell 3]

Tabell 4.4

Hur gjorde du fondbytet?

Jag byte direkt via fondbolaget (ex insättning via bankgiro/autogiro)
Jag byte via min rådgivare på banken/försäkringsbolaget
Jag byte via min banks fondtorg
Jag byte via ett annat fondtorg (ex Avanza)
Annat [indikera vad]
Vet ej

[Om "Nej" i Tabell 3]

Varför har du inte gjort något fondbyte under de senaste 12 månaderna?

Tabell 5

Jag är nöjd med mina fonder
Det verkar krångligt
Jag vet inte hur jag ska göra
Jag tycker fonder är ointressant
Jag lägger hellre min tid på annat
Annat [ange vad]

Uppdatering av fondens utveckling

Fråga 11: Bevakande av fondinnehav (1-2 frågor)

Hur ofta brukar du bevaka utvecklingen av dina fonder?

Tabell 1

Minst en gång per dag
Några gånger i veckan
En gång per vecka
Några gånger per månad
En gång i månaden
Några gånger per halvår
Några gånger per år
Ungefär en gång per år
Aldrig

[Om inte svarat "Några gånger per år", "Ungefär en gång per år" eller "Aldrig" i Tabell 1]

Tabell 2

Var brukar du bevaka utvecklingen av dina fonder?

Via min banks fondtorg
Via ett annat fondtorg (ex Avanza eller Nordnet)
Via fondbolagets hemsida/telefon
Via min rådgivare på banken/försäkringsbolaget
Via en oberoende rådgivare
Jag blir kontaktad av någon om fondens utveckling (ex via halvårsbesked från fondbolaget eller av min bank)
Annat [ange vad]

[Om svarat "Några gånger per år", "Ungefär en gång per år" eller "Aldrig" i Tabell 1]

Tabell 3

Varför bevakar du aldrig/sällan dina fonders utveckling?

Det verkar krångligt
Jag vet inte hur jag ska göra
Jag tycker fonder är ointressant
Jag lägger hellre min tid på annat
Annat [ange vad]

Fråga 12: Jämförelse mot andra fonder (1-3 frågor)

Hur ofta brukar du jämföra dina fonder med andra fonder?

Tabell 1

Minst en gång per dag
Några gånger i veckan
En gång per vecka
Några gånger per månad
En gång i månaden
Några gånger per halvår
Några gånger per år
Ungefär en gång per år
Aldrig

[Om inte svarat "Några gånger per år", "Ungefär en gång per år" eller "Aldrig" i Tabell 1]

Tabell 2

Hur brukar du jämföra fonderna?

Via min banks fondtorg
Via ett annat fondtorg (ex Avanza eller Nordnet)
Via fondbolagens hemsida/telefon
Via min rådgivare på banken/försäkringsbolaget
Via en oberoende rådgivare
Annat [ange vad]
Vet ej

[Om inte svarat "Några gånger per år", "Ungefär en gång per år" eller "Aldrig" i Tabell 1]

Tabell 3

Var är de viktigaste jämförelsemåtten när du jämför fonder?

Vilka fondbolag det är
Vilka personer som förvaltar fonderna
Om fonderna investerar etiskt (ex inte i företag som använder barnarbete)
Hur fonderna gått tidigare
Fondernas avgifter
Fondernas rating (ex av Morningstar)
Annat [indikera vad]
Vet ej

[Om svaret "Några gånger per år", "Ungefär en gång per år" eller "Aldrig" i Tabell 1]

Tabell 4

Varför jämför du aldrig/sällan dina fonder med andra fonder?

Det verkar krångligt
Jag vet inte hur jag ska göra
Jag tycker fonder är ointressant
Jag lägger hellre min tid på annat
Annat [ange vad]

Prisökning på fondinnehav

Fråga 13: Prisökning på fondinnehav (1-2 frågor)

Tänk dig att du får reda på att den årliga fondavgiften i den fond där du har sparat mest pengar stigit med 0,2 procentenheter. Vad hade du gjort?

Hur mycket din fondavgift stiger beror på hur mycket pengar du har sparat i fonden. Nedan visar vi några exempel på hur mycket avgiftsökningen blir per år, beroende på hur mycket du sparat.

Tabell 0

Pengar sparade i fond	Ökning i fondavgift när fondavgiften stiger med 0,2 procentenheter
25.000 kr	50 kr
50.000 kr	100 kr
100.000 kr	200 kr
200.000 kr	400 kr

Tabell 1

Jag hade..

Inte gjort nåt
Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och köpt en annan fond för pengarna
Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och lagt pengarna i en annan sparform
Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och satt in pengarna på mitt bankkonto/tagit ut dem kontant
Inte sålt några andelar, men nästa gång jag skulle lägga undan pengar för att spara hade jag köpt en annan fond
Inte sålt några andelar, men nästa gång jag skulle lägga undan pengar för att spara hade jag valt en annan sparform

[Om svarat "Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och köpt en annan fond istället"]

Tabell 2.1

Vilken fondförvaltare hade du valt?

Samma fondförvaltare som tidigare, dvs ZZ[Om respondent angett denna info]
En annan fondförvaltare än tidigare

[Om svarat "Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och lagt pengarna i en annan sparform"]

Tabell 2.2

Vilken sparform?

Sparkonto
Aktier
Optioner
Riksgälden
Annat [ange vad]

[Om svarat "Inte sålt några andelar, men nästa gång jag skulle lägga undan pengar för att spara hade jag valt en annan fond"]

Tabell 2.3

Vilken fondförvaltare hade du valt?

Samma fondförvaltare som tidigare, dvs ZZ[Om respondent angett denna info]
En annan fondförvaltare än tidigare

[Om svaret "Inte sålt några andelar, men nästa gång jag skulle lägga undan pengar för att spara hade jag valt en annan sparform"]

Tabell 2.4

Vilken sparform?

Sparkonto
Aktier
Optioner
Riksgälden
Annat [ange vad]

Svarsfördelning

		Alla
Har du ett privat fondsparande?	Ja, jag har privat fondsparande	58%
Privat fondsparande innefattar ägande i fonder genom direktspargande i fonder, investeringssparkonto och/eller kapitalförsäkring. Det innefattar inte fondsparande i individuellt pensionssparande (IPS) eller privat	Nej, jag har inte privat fondsparande	42%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 936
		Ej svar 0
		Totalt 936

		Alla
Vet du genom vilken sparandeform du sparar i fonder?	Direktspargande	39%
	Investeringssparkonto (ISK)	38%
	Kapitalförsäkring	22%
	Vet ej	23%
	Summa	Procent 122%
		Antal svar 539
		Ej svar 397
		Totalt 936

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Hos vilken/vilka aktör/aktörer har du ditt konto för Direktspargande?	Swedbank	42%
	Handelsbanken	22%
	Nordea	17%
	SEB	12%
	Skandiabanken/Skandia	7%
	Folksam	3%
	AMF	1%
	Länsförsäkringar	6%
	Nordnet	0%
	Avanza	8%
	Annan, nämligen:	7%
	Vet ej	0%
	Summa	Procent 125%
		Antal svar 211
		Ej svar 725
		Totalt 936

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Hos vilken/vilka aktör/aktörer har du ditt Investeringsparkonto?	Swedbank	33%
	Handelsbanken	15%
	Nordea	24%
	SEB	7%
	Skandiabanken/Skandia	1%
	Folksam	2%
	AMF	0%
	Länsförsäkringar	11%
	Nordnet	3%
	Avanza	12%
	Annan, nämligen	6%
	Vet ej	0%
	Summa	Procent 113%
		Antal svar 207
	Ej svar 729	
	Totalt 936	

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Hos vilken/vilka aktör/aktörer har du ditt Kapitalförsäkringskonto?	Swedbank	19%
	Handelsbanken	15%
	Nordea	11%
	SEB	13%
	Skandiabanken/Skandia	9%
	Folksam	21%
	AMF	1%
	Länsförsäkringar	7%
	Nordnet	2%
	Avanza	8%
	Annan, nämligen:	7%
	Vet ej	0%
	Summa	Procent 113%
		Antal svar 118
	Ej svar 819	
	Totalt 936	

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla	
Hos vilken/vilka aktör/aktörer har du ditt fondkonto?	Swedbank	42%	
	Handelsbanken	18%	
	Nordea	20%	
	SEB	13%	
	Skandiabanken/Skandia	5%	
	Folksam	2%	
	AMF	3%	
	Länsförsäkringar	4%	
	Nordnet	2%	
	Avanza	2%	
	Annan, nämligen:	4%	
	Vet ej	3%	
	Summa	Procent	117%
		Antal svar	121
	Ej svar	815	
	Totalt	936	

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla	
Vet du vilken aktör som brukar informera dig om utvecklingen av dina fonder?	Min bank/försäkringsbolag, nämligen:	59%	
	Fondbolaget, nämligen:	0%	
	Fondtorget (ex Avanza eller Nordnet), nämligen:	0%	
	Vet ej	41%	
	Summa	Procent	100%
		Antal svar	3
	Ej svar	933	
	Totalt	936	

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla	
Hur mycket uppskattar du att det totala marknadsvärdet är för ditt Direktsparande idag?	0-10.000 kr	12%	
	10.001-50.000 kr	28%	
	50.001-100.000 kr	17%	
	100.001-250.000 kr	17%	
	Mer än 250.000 kr	22%	
	Vet ej/vill inte svara	5%	
	Summa	Procent	100%
		Antal svar	211
	Ej svar	725	
	Totalt	936	

		Alla
Hur mycket uppskattar du att det totala marknadsvärdet är på ditt/dina Investeringssparkonto/konton idag?	0-10.000 kr	15%
	10.001-50.000 kr	25%
	50.001-100.000 kr	12%
	100.001-250.000 kr	18%
	Mer än 250.000 kr	25%
	Vet ej/vill inte svara	6%
	Summa	Procent 100%
	Antal svar	207
	Ej svar	729
	Totalt	936

		Alla
Hur mycket uppskattar du att det totala marknadsvärdet är på ditt/dina Kapitalförsäkringskonto/konton idag?	0-10.000 kr	9%
	10.001-50.000 kr	24%
	50.001-100.000 kr	17%
	100.001-250.000 kr	17%
	Mer än 250.000 kr	23%
	Vet ej/vill inte svara	9%
	Summa	Procent 100%
	Antal svar	118
	Ej svar	819
	Totalt	936

		Alla
Hur mycket uppskattar du att det totala marknadsvärdet är på ditt/dina fondkonto/konton idag?	0-10.000 kr	15%
	10.001-50.000 kr	26%
	50.001-100.000 kr	17%
	100.001-250.000 kr	23%
	Mer än 250.000 kr	4%
	Vet ej/vill inte svara	15%
	Summa	Procent 100%
	Antal svar	121
	Ej svar	815
	Totalt	936

		Alla
Du angav att du hade konto för direktsparande hos <DIREKTSP>. ...den fond som du ägt kortast tid?	Mindre än 6 månader	22%
	6-12 månader	16%
	1-3 år	22%
	4-5 år	9%
	Mer än 5 år	28%
	Vet ej	4%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 211
	Ej svar 725	
	Totalt 936	

		Alla
Du angav att du hade konto för direktsparande hos <DIREKTSP>. ..den fond som du ägt längst tid?	Mindre än 6 månader	5%
	6-12 månader	4%
	1-3 år	14%
	4-5 år	10%
	Mer än 5 år	63%
	Vet ej	4%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 211
	Ej svar 725	
	Totalt 936	

		Alla
Du angav att du hade konto för investeringsparkonto hos <INVEST>. ...den fond som du ägt kortast tid?	Mindre än 6 månader	43%
	6-12 månader	20%
	1-3 år	18%
	4-5 år	3%
	Mer än 5 år	8%
	Vet ej	7%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 207
	Ej svar 730	
	Totalt 936	

		Alla
Du angav att du hade konto för investeringssparkonto hos <INVEST>. ...den fond som du ägt längst tid?	Mindre än 6 månader	22%
	6-12 månader	16%
	1-3 år	20%
	4-5 år	6%
	Mer än 5 år	29%
	Vet ej	8%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 207
	Ej svar 730	
	Totalt 936	

		Alla
Du angav att du hade kapitalförsäkringskonto hos <KAP>. ...den fond som du ägt kortast tid?	Mindre än 6 månader	20%
	6-12 månader	10%
	1-3 år	18%
	4-5 år	8%
	Mer än 5 år	29%
	Vet ej	13%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 118
	Ej svar 819	
	Totalt 936	

		Alla
Du angav att du hade kapitalförsäkringskonto hos <KAP>. ...den fond som du ägt längst tid?	Mindre än 6 månader	9%
	6-12 månader	4%
	1-3 år	18%
	4-5 år	13%
	Mer än 5 år	46%
	Vet ej	10%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 118
	Ej svar 819	
	Totalt 936	

		Alla
Vet du hur stor fondavgiften är för den fond som du spar mest pengar i?	Ja, både i procent och i ungefärligt antal kronor per år	8%
	Ja, i procent, men inte i kronor	12%
	Jag vet ungefär hur stor den är i procent, men inte i kronor	17%
	Jag vet inte hur stor avgiften är	63%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 539
		Ej svar 397
		Totalt 936

		Alla
Vet du vad värdeutvecklingen under de senaste 12 månaderna är för den fond som du spar mest pengar i?	Ja, både i procent och i ungefärligt antal kronor per år	28%
	Ja, i procent, men inte i kronor	13%
	Jag vet ungefär hur stor den är i procent, men inte i kronor	20%
	Jag vet inte vad värdeutvecklingen är	39%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 539
		Ej svar 397
		Totalt 936

		Alla
Är du kund hos någon av dessa banker eller försäkringsbolag?	Har sparkonto, lönekonto [Swedbank]	41%
	Har andra sparandeformer än fonder [Swedbank]	22%
	Har försäkring [Swedbank]	5%
	Har lån [Swedbank]	18%
	Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Swedbank]	8%
	Har sparkonto, lönekonto [Handelsbanken]	20%
	Har andra sparandeformer än fonder [Handelsbanken]	13%
	Har försäkring [Handelsbanken]	2%
	Har lån [Handelsbanken]	9%
	Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Handelsbanken]	5%
	Har sparkonto, lönekonto [Nordea]	21%
	Har andra sparandeformer än fonder [Nordea]	10%
	Har försäkring [Nordea]	1%

Har lån [Nordea]	8%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Nordea]	2%
Har sparkonto, lönekonto [SEB]	14%
Har andra sparandeformer än fonder [SEB]	8%
Har försäkring [SEB]	2%
Har lån [SEB]	6%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [SEB]	3%
Har sparkonto, lönekonto [Skandiabanken/Skandia]	5%
Har andra sparandeformer än fonder [Skandiabanken/Skandia]	5%
Har försäkring [Skandiabanken/Skandia]	7%
Har lån [Skandiabanken/Skandia]	1%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Skandiabanken/Skandia]	1%
Har sparkonto, lönekonto [Folksam]	1%
Har andra sparandeformer än fonder [Folksam]	3%
Har försäkring [Folksam]	15%
Har lån [Folksam]	0%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Folksam]	1%
Har sparkonto, lönekonto [AMF]	0%
Har andra sparandeformer än fonder [AMF]	3%
Har försäkring [AMF]	3%
Har lån [AMF]	0%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [AMF]	2%
Har sparkonto, lönekonto [Länsförsäkringar]	7%
Har andra sparandeformer än fonder [Länsförsäkringar]	6%
Har försäkring [Länsförsäkringar]	21%
Har lån [Länsförsäkringar]	4%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Länsförsäkringar]	3%
Har sparkonto, lönekonto [Trygg Hansa]	0%
Har andra sparandeformer än fonder [Trygg Hansa]	0%
Har försäkring [Trygg Hansa]	2%
Har lån [Trygg Hansa]	0%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Trygg Hansa]	0%
Har sparkonto, lönekonto [SBAB]	1%

Har andra sparandeformer än fonder [SBAB]		1%
Har försäkring [SBAB]		0%
Har lån [SBAB]		1%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [SBAB]		0%
Har sparkonto, lönekonto [If]		0%
Har andra sparandeformer än fonder [If]		0%
Har försäkring [If]		0%
Har lån [If]		0%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [If]		0%
Har sparkonto, lönekonto [Ica Banken]		3%
Har andra sparandeformer än fonder [Ica Banken]		0%
Har försäkring [Ica Banken]		0%
Har lån [Ica Banken]		0%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Ica Banken]		0%
Har sparkonto, lönekonto [Avanza]		0%
Har andra sparandeformer än fonder [Avanza]		1%
Har försäkring [Avanza]		0%
Har lån [Avanza]		0%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Avanza]		0%
Har sparkonto, lönekonto [Annan]		3%
Har andra sparandeformer än fonder [Annan]		2%
Har försäkring [Annan]		2%
Har lån [Annan]		1%
Annan tjänst, produkt (förutom fonder) [Annan]		1%
Summa	Procent	324%
	Antal svar	536
	Ej svar	397
	Totalt	936

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Sparar du i andra produkter/tjänster än fonder?	Sparkonto	62%
	Aktier	30%
	Obligationer	5%
	Strukturerade produkter	4%
	Andra finansiella instrument	2%
	Annat, nämligen:	2%
	Nej, jag har inga andra sparformer	23%
	Summa	129%
	Procent	129%
	Antal svar	539
	Ej svar	397
	Totalt	936

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Vid hur många tillfällen uppskattar du att du har köpt och/eller sålt fondandelar under de senaste 12 månaderna? Köpt fondandelar	Ingen gång	28%
	1 gång	13%
	2-5 gånger	21%
	6-10 gånger	5%
	11-15 gånger	17%
	16-20 gånger	2%
	Mer än 20 gånger	2%
	Vet ej	12%
Summa	100%	
	Procent	100%
	Antal svar	539
	Ej svar	397
	Totalt	936

		Alla
Vid hur många tillfällen uppskattar du att du har köpt och/eller sålt fondandelar under de senaste 12 månaderna? Sålt fondandelar	Ingen gång	45%
	1 gång	16%
	2-5 gånger	20%
	6-10 gånger	4%
	11-15 gånger	2%
	16-20 gånger	1%
	Mer än 20 gånger	1%
	Vet ej	11%
Summa	100%	
	Procent	100%
	Antal svar	539
	Ej svar	397
	Totalt	936

		Alla
Har du under de senaste 12 månaderna gjort minst ett fondbyte på det sätt som beskrivs nedan? "Jag har sålt hela eller större delen av mitt innehav i en fond och använt pengarna för att köpa innehav i en annan fond."	Ja	23%
	Nej	72%
	Vet ej	5%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 539
		Ej svar 397
		Totalt 936

		Alla
På vilket sätt bytte du?	Jag bytte mellan fonder hos en och samma fondförvaltare.	41%
	Jag bytte mellan fonder hos två olika fondförvaltare. Ange	15%
	Minns ej/Vet ej	44%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 123
		Ej svar 813
	Totalt 936	

		Alla
I vilka avseenden trodde du att den fonden du köpte var bättre än den du sålde?	Att de personer som förvaltar fonden verkade mer kompetenta	12%
	Att fonden investerade etiskt (ex inte i företag som använder barnarbete, eller med miljöinriktning)	14%
	Att fonden hade en bättre historisk avkastning	39%
	Att fonden hade lägre avgifter	36%
	Att fonden hade en bra rating (ex av Morningstar)	15%
	Annat, nämligen:	20%
	Vet ej	8%
	Summa	Procent 144%
		Antal svar 123
		Ej svar 813
	Totalt 936	

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Vad fick dig att byta fond?	Rekommenderad av en rådgivare på min bank/försäkringsbolag	33%
	Rekommenderad av en oberoende rådgivare	6%
	Rekommenderad av en vän/familjemedlem	7%
	Jag jämförde fonder på min banks fondtorg	25%
	Jag jämförde fonder på mitt fondtorg (ex Avanza eller Nordnet)	17%
	Jag jämförde på en jämförelsesite (ex Morningstar eller Compricer)	6%
	Jag sökte information i bloggar/artiklar och/eller läste morgon-/kvällspressen	9%
	Jag gick in på fondbolagets hemsida	6%
	Annat, nämligen:	13%
	Vet ej	2%
	Summa	Procent 122%
	Antal svar 123	
	Ej svar 813	
	Totalt 936	

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Hur gick du tillväga när du bytte fond?	Jag bytte direkt via fondbolaget (ex insättning via	10%
	Jag bytte via min rådgivare på banken/försäkringsbolaget	37%
	Jag bytte via min banks fondtorg	34%
	Jag bytte via ett annat fondtorg (ex Avanza)	12%
	Annat, nämligen:	4%
	Vet ej	3%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 123
	Ej svar 813	
	Totalt 936	

		Alla
Har du under de senaste 12 månaderna gjort minst ett fondbyte på det sätt som beskrivs nedan? "Jag har slutat köpa andelar i en fond och börjat köpa andelar i en annan fond istället."	Ja	10%
	Nej	81%
	Vet ej	9%
	Summa	100%
	Procent	100%
	Antal svar	415
	Ej svar	521
Totalt	936	

		Alla
På vilket sätt bytte du?	Jag bytte mellan fonder hos en och samma fondförvaltare.	52%
	Jag bytte mellan fonder hos två olika fondförvaltare. Ange	4%
	Minns ej/Vet ej	44%
	Summa	100%
	Procent	100%
	Antal svar	43
	Ej svar	893
Totalt	936	

		Alla
I vilka avseenden trodde du att den fond du bytte till är bättre?	Att de personer som förvalde fonden verkade mer kompetenta	14%
	Att fonden investerade etiskt (ex inte i företag som använder barnarbete)	18%
	Att fonden hade en bättre historisk avkastning	43%
	Att fonden hade lägre avgifter	34%
	Att fonden har en bra rating (ex av Morningstar)	29%
	Annat, nämligen:	9%
	Vet ej	2%
	Summa	148%
	Procent	148%
	Antal svar	43
Ej svar	893	
Totalt	936	

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Vad fick dig att byta fond?	Rekommenderad av en rådgivare på min bank/försäkringsbolag	30%
	Rekommenderad av en oberoende rådgivare	4%
	Rekommenderad av en vän/familjemedlem	10%
	Jag jämförde fonder på min banks fondtorg	33%
	Jag jämförde fonder på mitt fondtorg (ex Avanza eller Nordnet)	8%
	Jag jämförde på en jämförelsesite (ex Morningstar eller Compricer)	4%
	Jag sökte information i bloggar/artiklar och/eller läste morgon-/kvällspressen	17%
	Jag gick in på fondbolagets/fondbolagens hemsida	4%
	Annat, nämligen:	2%
	Vet ej	2%
	Summa	114%
	Procent	114%
	Antal svar	43
	Ej svar	893
	Totalt	936

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Hur gjorde du fondbytet?	Jag byte direkt via fondbolaget (ex insättning via	12%
	Jag byte via min rådgivare på banken/försäkringsbolaget	42%
	Jag byte via min banks fondtorg	35%
	Jag byte via ett annat fondtorg (ex Avanza)	6%
	Annat, nämligen:	4%
	Vet ej	0%
	Summa	100%
	Procent	100%
	Antal svar	43
	Ej svar	893
	Totalt	936

		Alla
Varför har du inte gjort något fondbyte under de senaste 12 månaderna?	Jag är nöjd med mina fonder	53%
	Det verkar krångligt	9%
	Jag vet inte hur jag ska göra	6%
	Jag tycker fonder är ointressant	8%
	Jag lägger hellre min tid på annat	13%
	Annat, nämligen:	7%
	Vet ej	4%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 335
		Ej svar 601
	Totalt 936	

		Alla
Hur ofta brukar du uppdatera dig om ditt fondinnehav (ex bevaka utvecklingen eller jämföra med andra fonder och/eller annat relevant jämförelseindex)?	Minst en gång per dag	6%
	Några gånger i veckan	10%
	En gång per vecka	7%
	Några gånger per månad	11%
	En gång i månaden	9%
	Några gånger per halvår	12%
	Några gånger per år	13%
	Ungefär en gång per år	16%
	Aldrig	16%
	Summa	Procent 100%
	Antal svar 539	
	Ej svar 397	
	Totalt 936	

		Alla
Var brukar du uppdatera dig om ditt fondinnehav?	Via min banks fondtorg	59%
	Via mitt fondtorg (ex Avanza eller Nordnet)	13%
	Via fondbolagets hemsida/telefon	16%
	Via min rådgivare på banken/försäkringsbolaget	8%
	Via en oberoende rådgivare	2%
	Via en jämförelsesite (ex Morningstar eller Compricer)	4%
	Annat, nämligen:	10%
	Vet ej	4%
	Summa	116%
		Procent
	Antal svar	296
	Ej svar	640
	Totalt	936

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Vilka är de viktigaste egenskaperna hos fonderna när du jämför dem?	Vilka fondbolag det är	11%
	Vilka personer som förvaltar fonderna	5%
	Om fonderna investerar etiskt (ex inte i företag som använder barnarbete)	19%
	Fondernas historiska avkastning	49%
	Fondernas avgifter	49%
	Fondernas rating (ex av Morningstar)	17%
	Fondernas utveckling jämfört med index (ex Stockholmsbörsen eller branschindex)	37%
	Annat, nämligen:	4%
	Vet ej	12%
	Summa	204%
	Procent	204%
	Antal svar	296
	Ej svar	640
	Totalt	936

Kommentar: Svarspersonerna tilläts ange fler än ett svar. Kolumnerna behöver därför inte summera till 100 procent.

		Alla
Varför jämför du aldrig/sällan dina fonder med andra fonder?	Det verkar krångligt	14%
	Jag vet inte hur jag ska göra	16%
	Jag tycker fonder är ointressant	11%
	Jag lägger hellre min tid på annat	42%
	Annat, nämligen:	8%
	Vet ej	10%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 242
	Ej svar 694	
	Totalt 936	

		Alla
Tänk på den fond som du har investerat mest pengar i. Tänk dig att du får reda på att den årliga fondavgiften stigit med 0,2 procentenheter. Vad hade du gjort?	Inte gjort något	43%
	Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och köpt en	11%
	Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och lagt	5%
	Sålt hela eller delar av mitt innehav i fonden och satt in	1%
	Inte sålt några andelar, men nästa gång jag skulle lägga	9%
	Inte sålt några andelar, men nästa gång jag skulle lägga	4%
	Vet ej	28%
	Summa	Procent 100%
	Antal svar 539	
	Ej svar 397	
	Totalt 936	

		Alla
Vilken fondförvaltare hade du valt?	Samma fondförvaltare som tidigare	24%
	En annan fondförvaltare än tidigare	42%
	Vet ej	35%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 59
	Ej svar 877	
	Totalt 936	

		Alla
Vilken sparform hade du valt främst?	Sparkonto	32%
	Aktier	41%
	Obligationer	0%
	Strukturerade produkter	0%
	Andra finansiella instrument	3%
	Annat, nämligen:	5%
	Vet ej	19%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 26
	Ej svar 911	
	Totalt 936	

		Alla
Vilken fondförvaltare hade du valt?	Samma fondförvaltare som tidigare	34%
	En annan fondförvaltare än tidigare	24%
	Vet ej	43%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 49
	Ej svar 887	
	Totalt 936	

		Alla
Vilken sparform hade du valt främst?	Sparkonto	26%
	Aktier	16%
	Obligationer	4%
	Strukturerade produkter	5%
	Andra finansiella instrument	4%
	Annat, nämligen:	27%
	Vet ej	18%
	Summa	Procent 100%
		Antal svar 20
	Ej svar 916	
	Totalt 936	

Bilaga C

Konsumentundersökning 2

Undersökning av fondkunder: undersökning 2

Stickprov:

500 respondenter,

18-76(?) år,

har privat fondsparande (direktspar, ISK, Kapitalförvaltning)

Del 1: 5 frågor (plus kontrollfråga först om sparande)

Del 2: 12 frågor

Intro

Välkommen till mätningen!

Vi tackar för att du tar dig tid att svara på frågor.

Den här undersökningen utförs åt Konkurrensverket för att undersöka kundrärlighet på fondmarknaden.

Konkurrensverkets roll är att främja konkurrens, vilket gynnar dig som konsument.

Givetvis är alla svar anonyma.

Beskrivning av undersökningen

Undersökningen består 2 delar med totalt 19 frågor.

Del 1 innehåller 7 frågor om ditt eget fondsparande.

Del 2 innehåller 12 val mellan två fonder i taget, där du får ange vilken av dessa två fonder du helst skulle investera i.

Klicka på "OK" nedan för att komma till första frågan.

Fråga 0: Kvalificering för undersökning

Har du ett privat fondsparande?

Privat fondsparande innefattar ägande i fonder genom direktsparande i fonder, investeringssparkonto och/eller kapitalförsäkring. Det innefattar inte fondsparande i individuellt pensionssparande (IPS) eller privat pensionssparande som är avdragsgill.

Tabell 1

Ja, jag har privat fondsparande	Nej, jag har inte privat fondsparande
---------------------------------	---------------------------------------

[Svar "Ja, jag har privat fondsparande" krävs för att respondent ska få ta undersökning och räknas in i stickprovet på 500 respondenter]

Del 1, frågor om eget sparande.

Fråga 1: Kontoförvaltare

1. Vilken aktör vänder du dig till i första hand när du ska handla med fonder?

Tabell 1

Swedbank	
Handelsbanken	
Nordea	
SEB	
Skandia	
Folksam	
AMF	
Länsförsäkringar	
Nordnet	

Avanza	
Annan [ange vilken]	
Vet ej	

Fråga 2: Andra former av sparande

Sparar du i något annat än fonder? Kryssa i så fall i dessa i listan nedan

Tabell 1

Sparkonto	Aktier	Obligationer	Strukturerade produkter	Andra finansiella instrument	Annat [ange vad]	Nej, jag har inga andra sparformer
-----------	--------	--------------	-------------------------	------------------------------	------------------	------------------------------------

Fråga 3: Fondavgift och utveckling (2 frågor)

Vet du hur stor fondavgiften är för den fond som du sparar mest pengar i?

Tabell 1

Ja, både i procent och i ungefärligt antal kronor per år	Ja, i procent, men inte i kronor	Ja, jag vet ungefär hur stor den är i procent, men inte i kronor	Jag vet inte hur stor avgiften är
---	---	---	--

Hur nöjd är du med fondavgiften på dina fonder? Indikera på skalan. 0 betyder mycket missnöjd och 10 betyder mycket nöjd

Tabell 2

0	1	2,3, osv...	10
----------	----------	--------------------	-----------

Fråga 4: Fondavgift och utveckling (2 frågor)

Känner du till värdeutvecklingen under de senaste 12 månaderna i den fond där du sparar mest pengar?

Tabell 3

Ja, jag vet exakt hur mycket värdet förändrats	Jag vet ungefär hur mycket värdet förändrats	Jag vet att värdet inte minskat	Jag vet att värdet är i stort sett oförändrat	Jag vet att värdet inte ökat	Nej
---	---	--	--	-------------------------------------	------------

Hur nöjd är du med värdeutvecklingen av dina fonder under de senaste 12 månaderna? Indikera på skalan. 0 betyder mycket missnöjd och 10 betyder mycket nöjd

Tabell 4

0	1	2,3, osv...	10
----------	----------	--------------------	-----------

Del 2, val av fonder

Du kommer nu att få välja vilken av två fonder du skulle föredra att placera pengar i över en femårshorisont. Du kommer att få göra totalt 12 val, varje gång mellan två fonder.

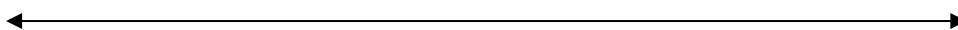
Gemensamt för alla fonder:

- Aktiefonderna placerar i de 30 mest handlade aktierna på Stockholmsbörsen, OMXS30. Samtliga fonder är aktivt förvaltade och följer inte index.
- Samtliga fonder tillhör riskkategori 5, vilket betyder hög risk för både upp- och nedgångar i andelsvärdet.

Risk- och avkastningskategori

Lägre risk

Högre risk

Lägre möjlig avkastning

Högre möjlig avkastning

1	2	3	4	5	6	7
---	---	---	---	---	---	---

Fonderna skiljer sig avseende tre aspekter:

Årlig fondavgift

Den årliga avgiften kan variera mellan 0 % och 2,5 %. Alla fonder är fria från övriga avgifter såsom insättnings-, uttags- och resultatrelaterade avgifter.

Fondförvaltare: Den som förvaltar fonden

Fondförvaltarna är indelade i fyra kategorier:

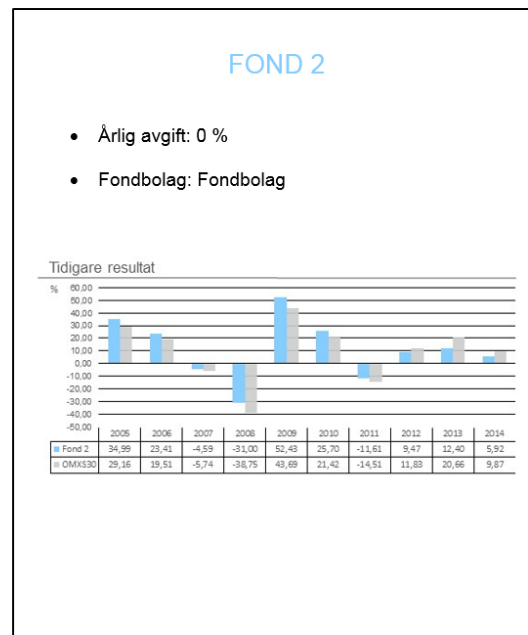
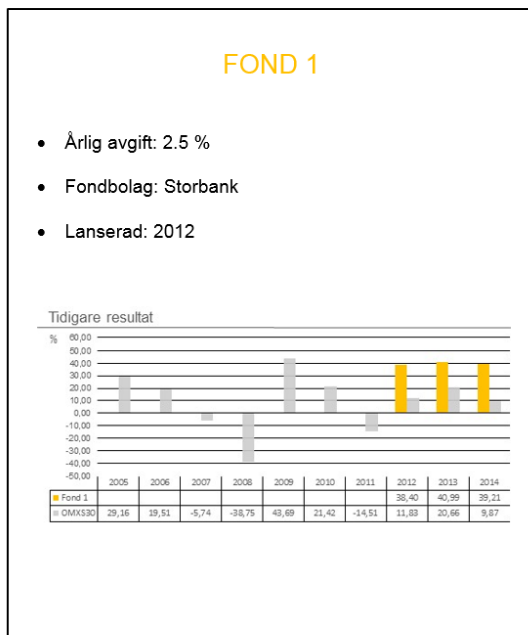
- Storbank (Handelsbanken, Nordea, SEB eller Swedbank).
- Försäkringsbolag (AMF, Länsförsäkringar, Skandia eller Folksam).
- Annan bank (t.ex. Avanza eller Carnegie).
- Fondbolag som inte är en bank eller ett försäkringsbolag (t.ex. Lannebo eller Öhman).

Historisk avkastning

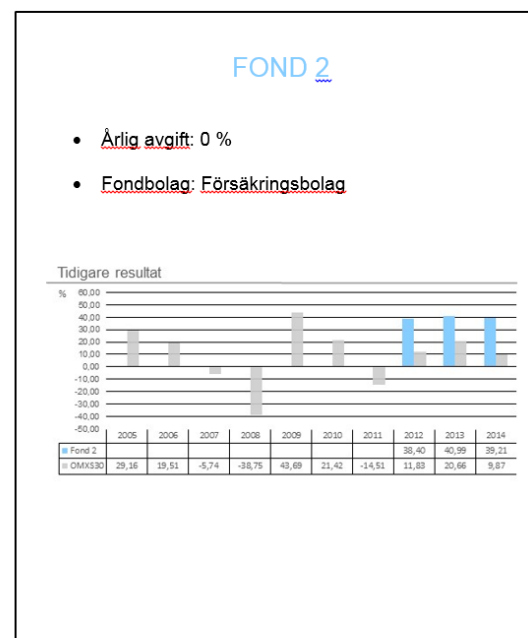
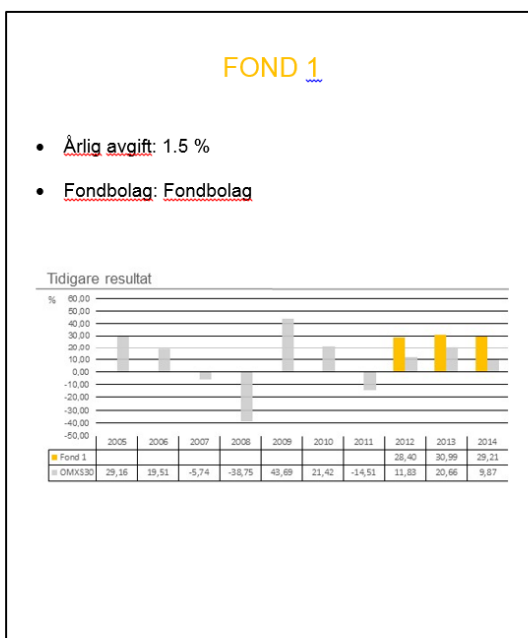
Den historiska avkastningen visas för de senaste 10 åren, jämförd mot index för de 30 mest omsatta aktierna på Stockholmsbörsen, OMXS30. Resultaten är beräknade efter avdrag för årlig avgift.

Klicka på "Ok" nedan för att komma till det första valet.

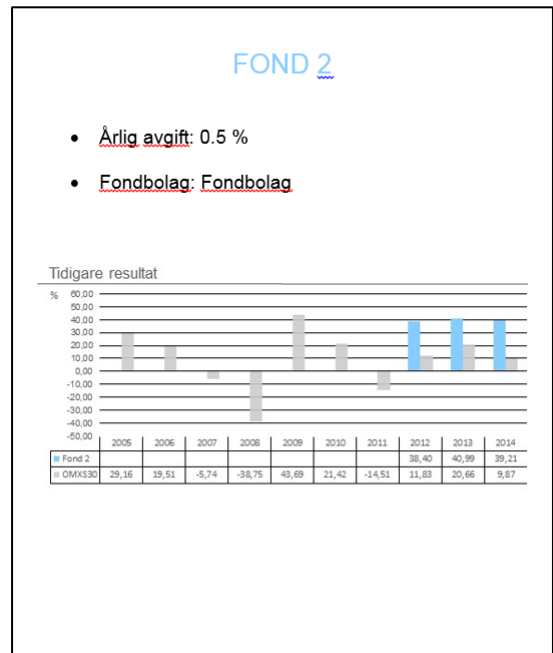
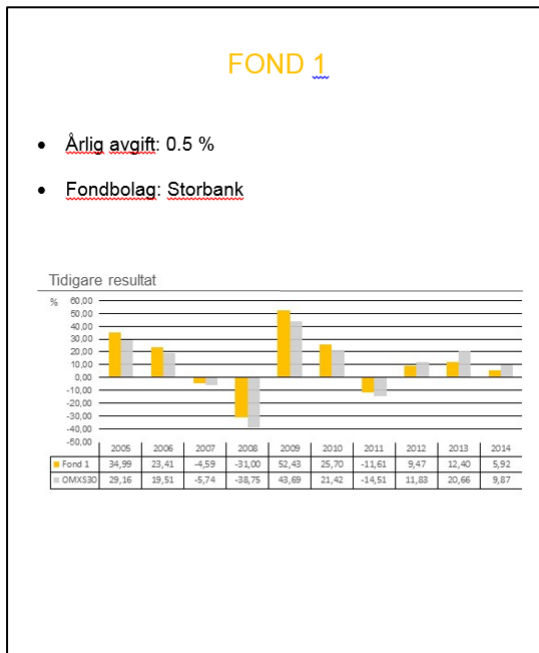
Val 1
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

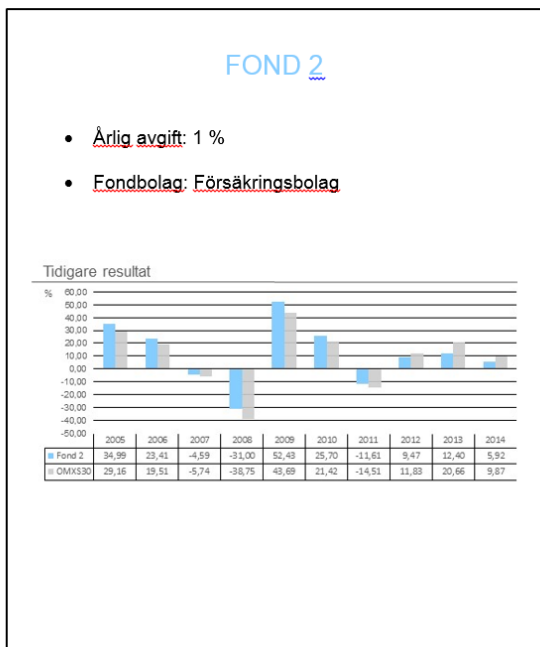
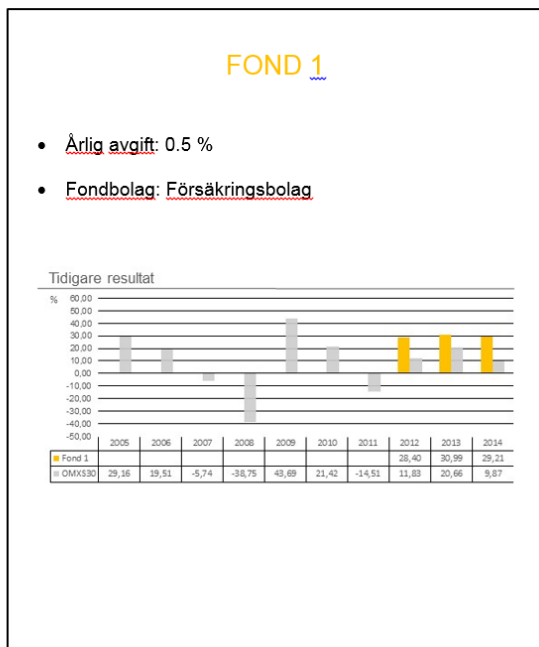
Val 2
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

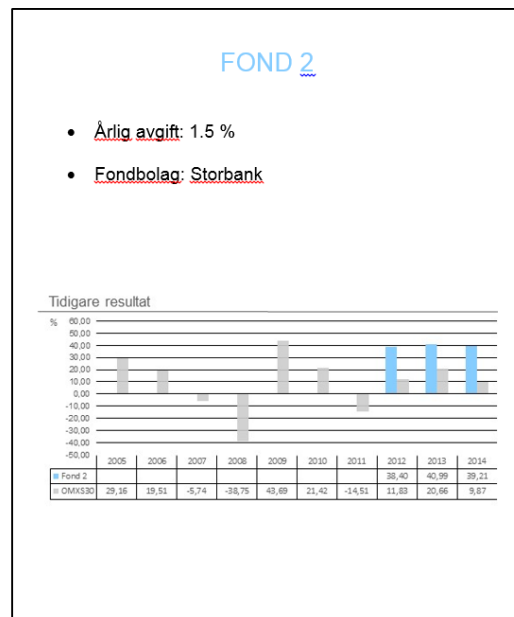
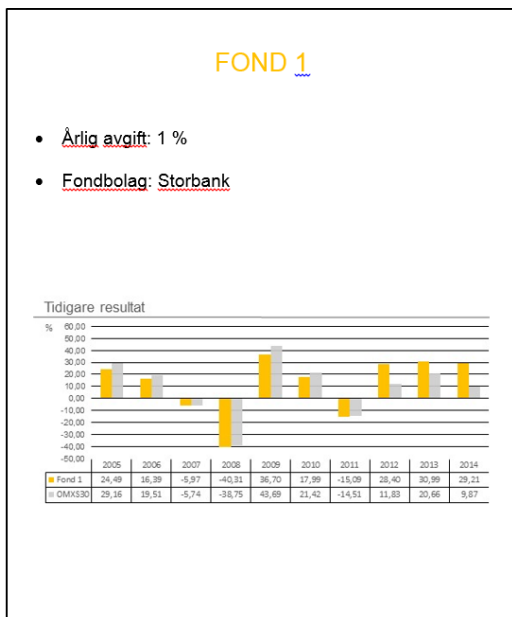
Val 3
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

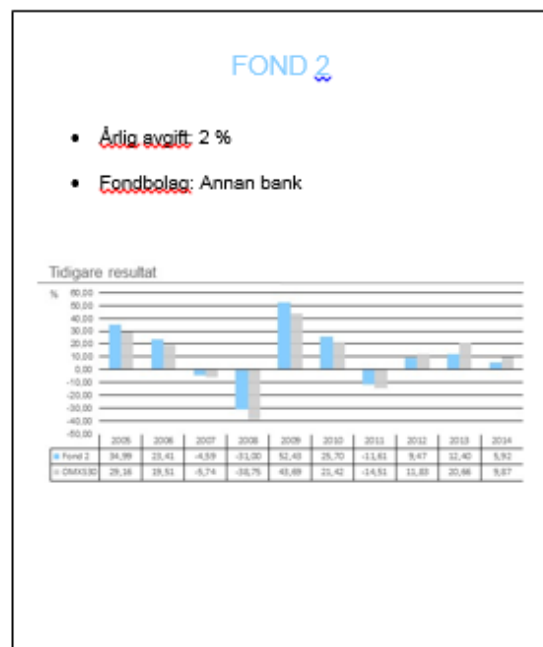
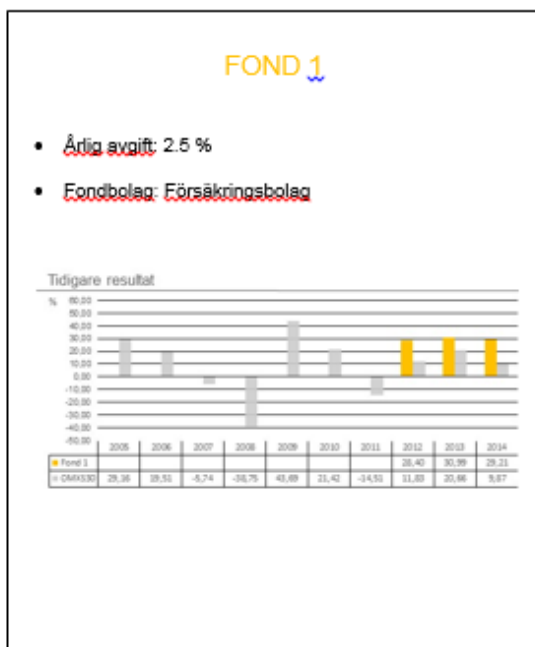
Val 4
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

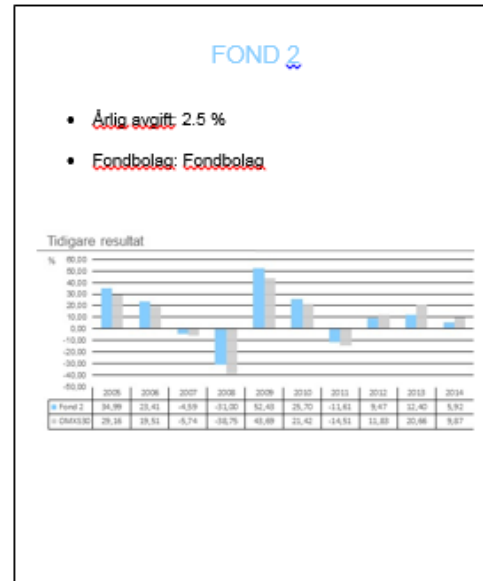
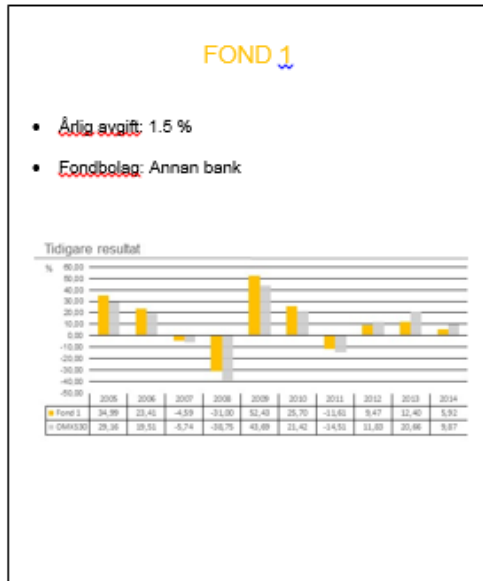
Val 5
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

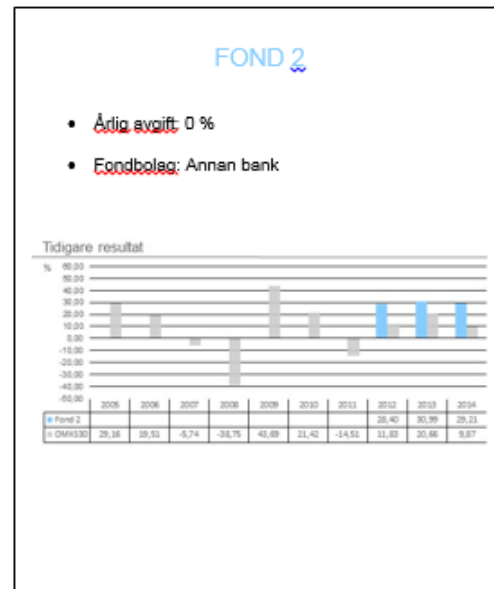
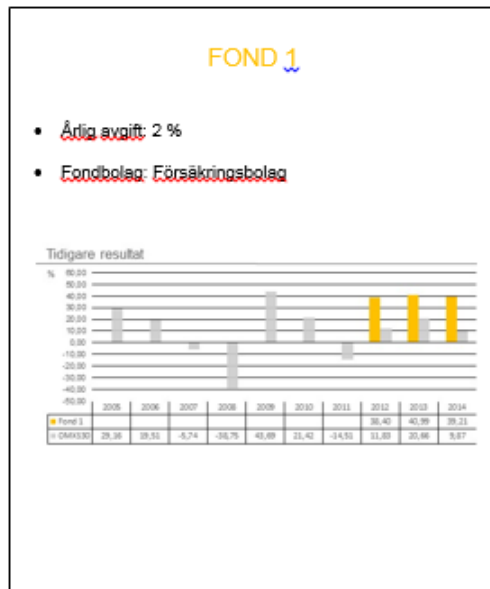
Val 6
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

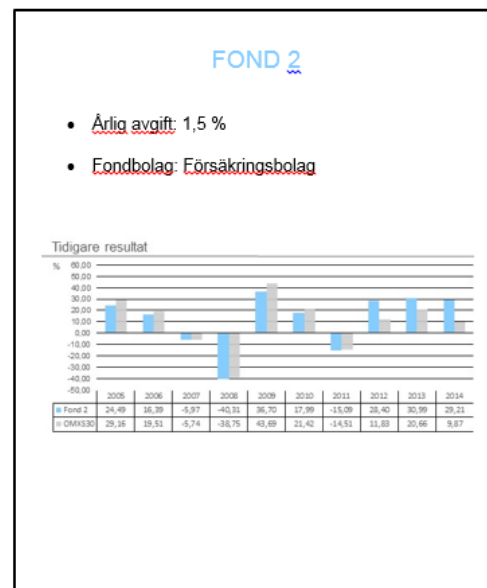
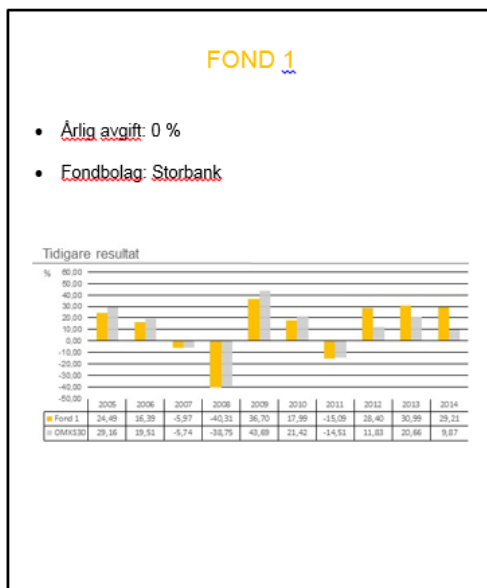
Val 7
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

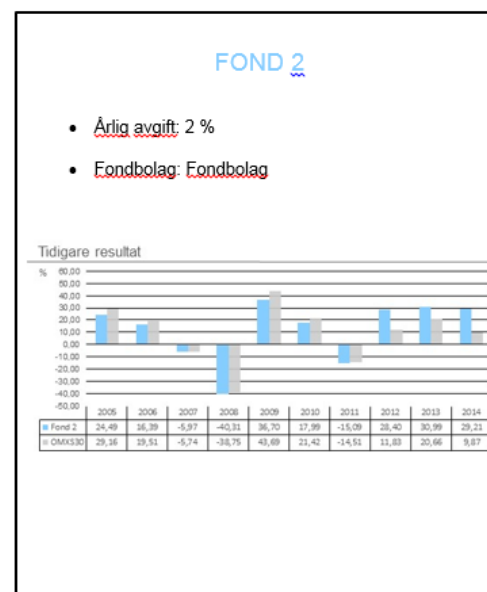
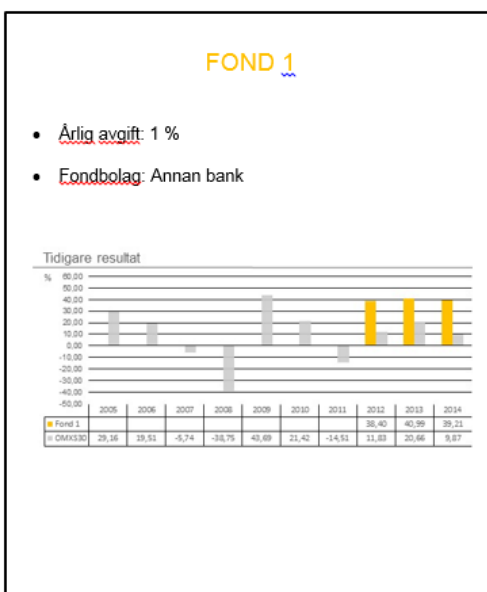
Val 8
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

Val 9
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

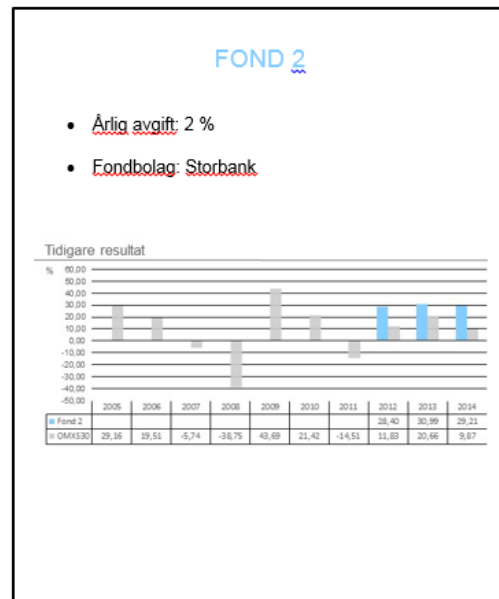
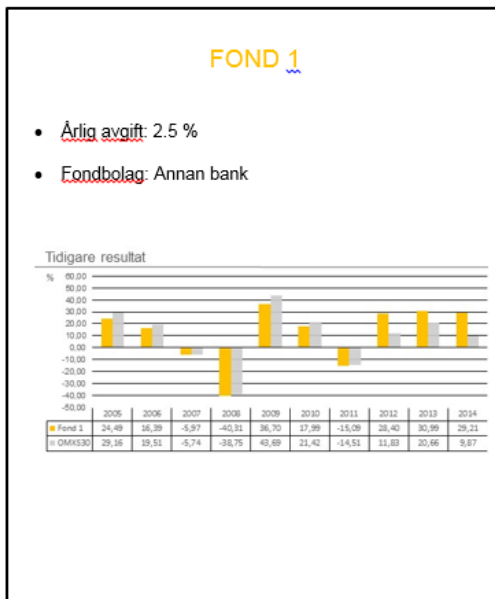

Val 10
Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

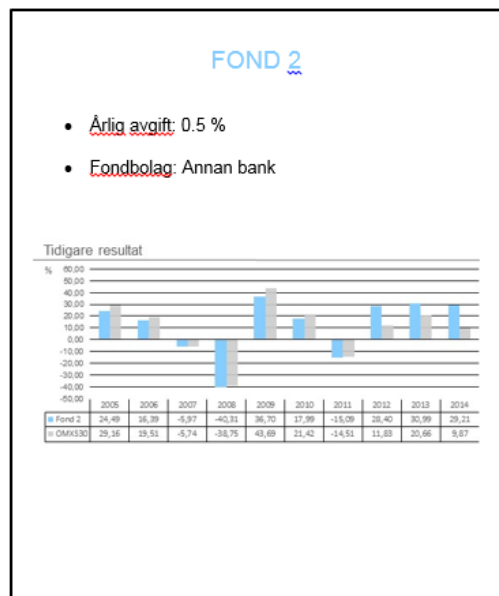
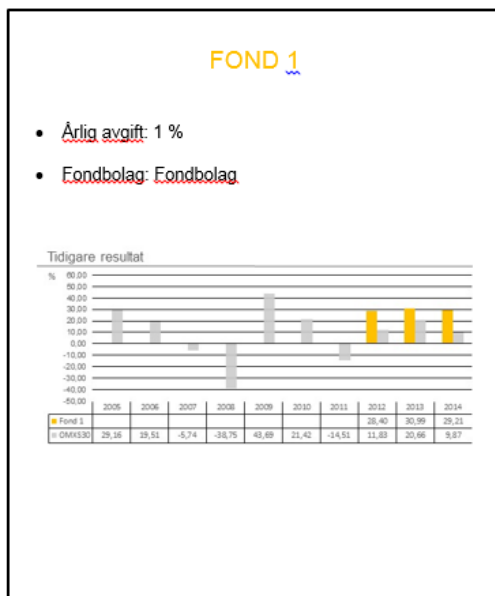
Val 11

Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

Val 12

Klicka på den fond du skulle föredra att investera i

Adress 103 85 Stockholm
Besöksadress Torsgatan 11
Telefon 08-700 16 00
Fax 08-24 55 43
konkurrensverket@kkv.se

www.konkurrensverket.se